

(Tekst geldend op: 27-12-2005)

Besluit van 16 juli 2005, houdende regels betreffende de procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten)
Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Economische Zaken van 22 december 2004, nr. WJZ 4082228;

Gelet op richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134) en de artikelen 2 en 3 van de Raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen;

De Raad van State gehoord (advies van 4 april 2005, nr. W10.04.0637/II);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Economische Zaken van 11 juli 2005, nr. WJZ 5033370;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken;
- b. Commissie: de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
- c. Overeenkomst inzake overheidsopdrachten: de op 15 april 1995 te Marrakech tot stand gekomen Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (Trb. 1994, 235);
- d. aannemer: een ieder die de uitvoering van werken op de markt aanbiedt;
- e. leverancier: een ieder die producten op de markt aanbiedt;
- f. dienstverlener: een ieder die diensten op de markt aanbiedt;
- g. werk: het product van een geheel van bouwkundige of civieltechnische werken dat ertoe bestemd is als zodanig een economische of technische functie te vervullen;
- h. overheidsopdracht voor werken: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer aannemers en een of meer aanbestedende diensten is gesloten en betrekking heeft op:
  - 1°. de uitvoering of het ontwerp en de uitvoering:
    - van werken in het kader van een van de werkzaamheden, genoemd in bijlage 1, of
    - van een werk, of
  - 2°. het laten uitvoeren met welke middelen dan ook van een werk dat aan de door de aanbestedende dienst vastgestelde eisen voldoet;
- i. overheidsopdracht voor leveringen: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer leveranciers en een of meer aanbestedende diensten is gesloten en betrekking heeft op:
  - 1°. de aankoop, leasing, huur of huurkoop, met of zonder koopoptie, van producten, of
  - 2°. de levering van producten en zijdelings betrekking heeft op werkzaamheden voor het aanbrengen en installeren van die levering;
- j. overheidsopdracht voor diensten: een schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel die tussen een of meer dienstverleners en een of meer aanbestedende diensten is gesloten en betrekking heeft op:
  - 1°. het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2, of
  - 2°. het leveren van producten en het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2, waarvan de waarde van de desbetreffende diensten hoger is dan die van de in de overheidsopdracht opgenomen producten, of

- 3°. het verrichten van de diensten, bedoeld in bijlage 2, en van werkzaamheden, genoemd in bijlage 1, waarbij de werkzaamheden bijkomstig zijn ten opzichte van het verrichten van de diensten;
- k. overheidsopdracht: een overheidsopdracht voor werken, een overheidsopdracht voor leveringen of een overheidsopdracht voor diensten;
- l. concessieovereenkomst voor openbare werken: een overeenkomst met dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht voor werken, waarbij de tegenprestatie voor de uit te voeren werken in ieder geval bestaat uit het recht het werk te exploiteren, al dan niet gecombineerd met een prijs;
- m. concessieovereenkomst voor diensten: een overeenkomst met dezelfde kenmerken als een overheidsopdracht voor diensten met uitzondering van het feit dat de tegenprestatie voor de te verrichten diensten bestaat uit het recht de dienst te exploiteren, al dan niet gecombineerd met een prijs;
- n. raamovereenkomst: een overeenkomst tussen een of meer aanbestedende diensten en een of meer ondernemers met het doel gedurende een bepaalde periode de voorwaarden inzake te gunnen overheidsopdrachten vast te leggen;
- o. dynamisch aankoopstelsel: een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen, met algemeen op de markt beschikbare kenmerken, beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd open voor een ondernemer die voldoet aan de selectiecriteria en die overeenkomstig de eisen van het beschrijvend document een indicatieve inschrijving heeft ingediend;
- p. elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt;
- q. publiekrechtelijke instelling: een instelling die is opgericht met het specifieke doel te voorzien in behoeften van algemeen belang, niet zijnde van industriële of commerciële aard, die rechtspersoonlijkheid bezit en waarvan:
- 1°. de activiteiten in hoofdzaak door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling worden gefinancierd,
- 2°. het beheer onderworpen is aan toezicht door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of een andere publiekrechtelijke instelling, of
- 3°. de leden van het bestuur, het leidinggevend of het toezichthoudend orgaan voor meer dan de helft door de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap of andere publiekrechtelijke instellingen zijn aangewezen;
- r. aanbestedende dienst: de staat, een provincie, een gemeente, een waterschap, een publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van deze overheden of publiekrechtelijke instellingen;
- s. aankoopcentrale: een aanbestedende dienst die voor aanbestedende diensten bestemde leveringen of diensten verwerft, overheidsopdrachten gunt of raamovereenkomsten sluit met betrekking tot voor aanbestedende diensten bestemde werken, leveringen of diensten;
- t. openbare procedure: een procedure waarbij ondernemers mogen inschrijven;
- u. niet-openbare procedure: een procedure waaraan ondernemers mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbestedende dienst aangezochte ondernemers mogen inschrijven;
- v. concurrentiegerichte dialoog: een procedure waaraan alle ondernemers mogen verzoeken deel te nemen en waarbij de aanbestedende dienst een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, ten einde een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbestedende dienst beantwoorden en op grond waarvan de geselecteerde ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven;
- w. bijzonder complexe overheidsopdracht: een overheidsopdracht waarbij de aanbestedende dienst objectief gezien niet in staat is de technische middelen overeenkomstig artikel 23, derde lid, onderdelen b, c of d, te bepalen of niet in staat is de juridische of financiële voorwaarden van een project te specificeren;
- x. procedure van gunning door onderhandelingen: een procedure waarbij de aanbestedende dienst met door hem gekozen ondernemers overleg pleegt en door onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden van de overheidsopdracht vaststelt;
- y. prijsvraag: een procedure die tot doel heeft de aanbestedende dienst een plan of ontwerp te verschaffen dat na een oproep tot mededinging door een jury wordt geselecteerd, al dan niet met toekenning van prijzen;
- z. inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;
- aa. gegadigde: een ondernemer die heeft verzocht om een uitnodiging tot deelneming aan een niet-openbare procedure, aan een procedure van gunning door onderhandelingen of aan een concurrentiegerichte dialoog;
- bb. elektronisch middel: een middel waarbij gebruik wordt gemaakt van elektronische apparatuur voor

- gegevensverwerking, met inbegrip van digitale compressie en gegevensopslag, en van verspreiding, overbrenging en ontvangst door middel van draden, draadloze verbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;
- cc.** CPC: de nomenclatuur van de centrale productclassificatie (gemeenschappelijke indeling van de produkten) van de Verenigde Naties;
- dd.** CPV: de Gemeenschappelijke Woordenlijst Overheidsopdrachten, vastgesteld bij verordening (EG) nr. 2195/2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 november 2002 betreffende de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten (CPV) (PbEG L 340);
- ee.** NACE: de statistische nomenclatuur van economische activiteiten in de Europese Gemeenschappen, vastgesteld bij verordening (EEG) nr. 3037/90 van de Raad van de Europese gemeenschappen van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (PbEG L 293);
- ff.** openbaar telecommunicatienet: de openbare telecommunicatie-infrastructuur waarmee signalen tussen bepaalde eindstations van het net kunnen worden overgebracht door middel van draden, draadloze verbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;
- gg.** eindstation van het net: het geheel van materiële verbindingen en van technische toegangsspecificaties die deel uitmaken van het openbare telecommunicatienet en die nodig zijn om toegang tot dit openbare net te krijgen en met behulp daarvan doeltreffend te communiceren;
- hh.** openbare telecommunicatiedienst: een telecommunicatiedienst waarvan het aanbod aan een of meer telecommunicatieorganisaties specifiek is opgedragen;
- ii.** telecommunicatiedienst: de dienst die geheel of gedeeltelijk bestaat in het overbrengen en doorgeven van signalen op het openbare telecommunicatienet door middel van telecommunicatieprocedures, met uitzondering van radio-omroep en televisie;
- jj.** erkende organisatie: een testlaboratorium, een ijklaboratorium of inspectie- of certificatieorganisatie die voldoet aan de toepasselijke Europese normen;
- kk.** verbonden onderneming: een onderneming:
- 1°. waarop een concessiehouder direct of indirect een overheersende invloed kan uitoefenen, of
  - 2°. die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder, of
  - 3°. die, tezamen met de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften;
- ll.** technische specificatie: in geval van
- 1°. overheidsopdrachten voor werken: een technische voorschrift dat een omschrijving geeft van de vereiste kenmerken van een werk, een materiaal, een product of een levering en aan de hand waarvan op objectieve wijze een werk, een materiaal, een product of een levering zodanig kan worden omschreven dat dit beantwoordt aan het gebruik waarvoor het door de aanbestedende dienst is bestemd;
  - 2°. overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten: een specificatie die voorkomt in een document ter omschrijving van de vereiste kenmerken van een product of dienst;
- mm.** norm: een technische specificatie die door een erkende normalisatie-instelling voor herhaalde of voortdurende toepassing is goedgekeurd, waarvan de inachtneming niet verplicht is en die tot een van de normen, bedoeld in onderdelen nn tot en met rr, behoort;
- nn.** internationale norm: een norm die door een internationale normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- oo.** Europese norm: een norm die door een Europese normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- pp.** nationale norm: een norm die door een nationale normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- qq.** Europese technische goedkeuring: een op de bevinding dat aan de essentiële eisen wordt voldaan gebaseerde, gunstig uitgevallen technische beoordeling waarbij een product, gezien zijn intrinsieke eigenschappen en de voor de toepassing en het gebruik ervan vastgestelde voorwaarden, geschikt wordt verklaard voor het gebruik voor bouwdoeleinden door een erkende organisatie;
- rr.** gemeenschappelijke technische specificatie: een technische specificatie die is opgesteld volgens een door de lidstaten van de Europese Unie erkende procedure die in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt

bekendgemaakt;

- ss.** technisch referentiekader: een ander product dan de officiële normen, dat door de Europese normalisatie-instellingen is opgesteld volgens procedures die aan de ontwikkeling van de marktbehoeften zijn aangepast;
- tt.** richtlijn nr. 89/665/EEG: richtlijn nr. 89/665/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (PbEG L 395);
- uu.** richtlijn nr. 92/50/EEG: richtlijn nr. 92/50/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 juni 1992 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor dienstverlening (PbEG L 209), naar de tekst zoals deze gold op de dag voor intrekking van deze richtlijn;
- vv.** richtlijn nr. 93/36/EEG: richtlijn nr. 93/36/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen (PbEG L 199), naar de tekst zoals deze gold op de dag voor intrekking van deze richtlijn;
- ww.** richtlijn nr. 93/37/EEG: richtlijn nr. 93/37/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1993 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor de uitvoering van werken (PbEG L 199), naar de tekst zoals deze gold op de dag voor intrekking van deze richtlijn;
- xx.** [vervallen;]
- yy.** richtlijn nr. 2004/18/EG: richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134);
- zz.** elektronische handtekening: een handtekening als bedoeld in artikel 15a, vierde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
- aaa.** geavanceerde elektronische handtekening: een handtekening die voldoet aan de eisen van artikel 15a, tweede lid, onderdelen a tot en met f, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;
- bbb.** uitsluitend recht: een recht dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van een bestuursorgaan aan een onderneming wordt verleend, waarbij voor die onderneming het recht wordt voorbehouden om binnen een bepaald geografisch gebied een dienst te verrichten of een activiteit uit te oefenen;
- ccc.** bijzonder recht: een recht dat bij wettelijk voorschrift of bij besluit van een bestuursorgaan aan een beperkt aantal ondernemingen wordt verleend en waarbij binnen een bepaald geografisch gebied:
  - 1°. het aantal van deze ondernemingen die een dienst mogen verrichten of een activiteit mogen uitoefenen op een andere wijze dan volgens objectieve, evenredige en niet-discriminerende criteria tot twee of meer wordt beperkt,
  - 2°. verscheidene concurrerende ondernemingen die een dienst mogen verrichten of een activiteit mogen uitoefenen op een andere wijze dan volgens deze criteria worden aangewezen, of
  - 3°. aan een of meer ondernemingen die een dienst mogen verrichten of een activiteit mogen uitoefenen op een andere wijze dan volgens deze criteria voordelen worden toegekend waardoor enige andere onderneming aanzienlijk wordt belemmerd in de mogelijkheid om dezelfde activiteiten binnen hetzelfde geografische gebied onder in wezen gelijkwaardige voorwaarden uit te oefenen;
- ddd.** kopersprofiel: een beschrijving van de aanbestedende dienst en zijn inkoopbeleid;
- eee.** beschrijvend document: een document waarin de overheidsopdracht, de aanbestedende dienst, de te volgen aanbestedingsprocedure, en de selectie- en gunningscriteria worden beschreven en toegelicht;
- fff.** gunningsbeslissing: de keuze van de aanbestedende dienst voor de ondernemer met wie hij een raamovereenkomst wil sluiten of aan wie hij een overheidsopdracht wil gunnen;
- ggg.** ondernemer: aannemer, leverancier of dienstverlener;
- hhh.** schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, gereproduceerd, en vervolgens medegedeeld, dat met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie kan bevatten;
- iii.** aanbestedingsstukken: alle documenten in een aanbestedingsprocedure.

§ 2. Non-discriminatie, toekenning van bijzondere of uitsluitende rechten en openbaarheid van vertrouwelijk informatie

Artikel 2

Een aanbestedende dienst behandelt ondernemers op gelijke en niet-discriminerende wijze en handelt transparant.

Artikel 3

Wanneer een aanbestedende dienst aan een natuurlijke persoon of rechtspersoon die zelf geen aanbestedende dienst is, een bijzonder recht of een uitsluitend recht verleent om openbare diensten te verlenen, wordt bij de verlening van die rechten, bepaald dat deze natuurlijke persoon of rechtspersoon, bij de overheidsopdrachten voor leveringen die het in het kader van deze activiteit aan derden gunt, het beginsel van niet-discriminatie op grond van de nationaliteit naleeft.

Artikel 4

1. Een aanbestedende dienst wijst gegadigden of inschrijvers die gerechtigd zijn de desbetreffende verrichting uit te voeren, niet af louter op grond van het feit dat zij een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zouden moeten zijn.
2. Voor overheidsopdrachten voor diensten, overheidsopdrachten voor werken en overheidsopdrachten voor leveringen die bijkomende diensten of werkzaamheden voor aanbrengen en installeren inhouden, kan een aanbestedende dienst van een rechtspersoon verlangen dat deze in de inschrijving of in het verzoek tot deelneming de namen en de beroepskwalificaties vermeldt van de personen die met de uitvoering worden belast.
3. Een samenwerkingsverband van ondernemers kan zich inschrijven of zich als gegadigde opgeven.
4. Een aanbestedende dienst verlangt voor de indiening van een inschrijving of een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet dat het samenwerkingsverband van ondernemers een bepaalde rechtsvorm heeft.
5. Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.

Artikel 5

1. Een aanbestedende dienst wendt zich zonder discriminatie en onder dezelfde voorwaarden als die welke hij voor gegadigden of inschrijvers in Nederland stelt, tot ondernemers in andere lidstaten van de Europese Unie en in overige staten die partij zijn bij de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, die voldoen aan de vereisten gesteld krachtens richtlijn nr. 2004/18/EG, en handelt hierbij transparant.
2. Een aanbestedende dienst past bij het gunnen van overheidsopdrachten op ondernemers uit de andere lidstaten van de Europese Unie even gunstige voorwaarden toe als die welke hij bij de tenuitvoerlegging van de in het kader van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten, op ondernemers van derde landen toepast.

Artikel 6

Onverminderd de artikelen 29, 35, 36 en 41 en met inachtneming van de Wet openbaarheid van bestuur maakt een aanbestedende dienst de vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.

§ 3. Drempelbedragen

Artikel 7

Dit besluit is van toepassing op overheidsopdrachten waarvan de geraamde waarde exclusief omzetbelasting gelijk is aan of groter dan:

- a. het bedrag, genoemd in artikel 7, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG:
  - 1°. voor andere dan de overheidsopdrachten voor leveringen en overheidsopdrachten voor diensten, bedoeld in onderdeel b, onder 3°, gegund door of vanwege de Staat, of
  - 2°. voor overheidsopdrachten voor leveringen gegund door onderdelen van de Staat, die op het gebied van de defensie werkzaam zijn indien deze overheidsopdrachten betrekking hebben op producten die onder bijlage 3 vallen;

- b. het bedrag, genoemd in artikel 7, onderdeel b van richtlijn nr. 2004/18/EG:
- 1°. voor overheidsopdrachten voor leveringen en overheidsopdrachten voor diensten gegund door andere aanbestedende diensten dan de Staat, of
  - 2°. voor overheidsopdrachten voor leveringen gegund door onderdelen van de Staat, die op het gebied van de defensie werkzaam zijn indien deze overheidsopdrachten betrekking hebben op producten die niet onder bijlage 3 vallen, of
  - 3°. voor overheidsopdrachten voor diensten gegund door een aanbestedende dienst met het oog op:
    - diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A, categorie 8,
    - telecommunicatiediensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A, categorie 5 waarvan CPV-posten overeenkomen met de CPC-indelingen 7524, 7525 en 7526, of
    - diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B.
- c. het bedrag, genoemd in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken.

Artikel 8

1. Dit besluit is van toepassing op:

- a. de gunning van overheidsopdrachten voor werken die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door aanbestedende diensten worden gesubsidieerd en waarvan de geraamde waarde, exclusief omzetbelasting, ten minste gelijk is aan het bedrag genoemd in artikel 8, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG, wanneer deze opdrachten betrekking hebben op:
    - 1°. civieltechnische werkzaamheden als bedoeld in bijlage 1, of
    - 2°. bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming;
  - b. de gunning van overheidsopdrachten voor diensten die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door aanbestedende diensten worden gesubsidieerd en waarvan de geraamde waarde, exclusief omzetbelasting, ten minste gelijk is aan het bedrag genoemd in artikel 8, onderdeel b, van richtlijn 2004/18/EG, wanneer deze overheidsopdrachten verband houden met een opdracht voor werken als bedoeld in onderdeel a.
2. Een subsidie-ontvanger als bedoeld in het eerste lid verstrekt een overheidsopdracht als bedoeld in het eerste lid overeenkomstig dit besluit.

Artikel 9

1. Een aanbestedende dienst baseert de berekening van de geraamde waarde van een overheidsopdracht op het totale bedrag, exclusief omzetbelasting. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met het geraamde totaalbedrag, met inbegrip van de eventuele opties en eventuele verlengingen van het contract.
2. Wanneer de aanbestedende dienst voorziet in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers, berekent hij deze door in de geraamde waarde van de overheidsopdracht.
3. De raming, bedoeld in het eerste lid, geldt op het tijdstip van verzending van de aankondiging van de overheidsopdracht overeenkomstig artikel 35, negende lid, of, wanneer deze aankondiging niet vereist is, op het tijdstip waarop de procedure voor de gunning van de overheidsopdracht door de aanbestedende dienst wordt ingeleid.
4. Een aanbestedende dienst onttrekt zich niet aan dit besluit door voorgenomen werken of voorgenomen aankopen ter verkrijging van bepaalde hoeveelheden leveringen of diensten te splitsen of bijzondere regels te gebruiken voor de berekening van de geraamde waarde van de overheidsopdrachten.
5. Bij de berekening van de geraamde waarde van overheidsopdrachten voor werken houdt de aanbestedende dienst rekening met de waarde van de werken, en met de geraamde totale waarde van de voor de uitvoering van het werk noodzakelijke goederen die door de aanbestedende dienst ter beschikking van de aannemer zijn gesteld.
6. Wanneer een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten leidt tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag.
7. Wanneer de samengetelde waarde van de percelen, bedoeld in het zesde lid, gelijk is aan of groter is dan het in artikel 7 bepaalde drempelbedrag, is dit besluit van toepassing op de gunning van elk perceel.

8. Dit besluit is niet van toepassing op percelen als bedoeld in het zesde lid waarvan de geraamde totale waarde, exclusief omzetbelasting:
- a. minder dan € 80.000 bedraagt voor overheidsopdrachten voor diensten of
  - b. minder dan € 1.000.000 voor overheidsopdrachten voor werken,
- mits het samengestelde bedrag van de percelen waarvoor is afgeweken niet meer dan 20 procent van de totale waarde van alle percelen omvat.
9. Wanneer een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen aanleiding kan geven tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag voor de toepassing van artikel 7, eerste lid, onderdelen a en b.
10. Wanneer de samengetelde waarde van de percelen, bedoeld in het negende lid, gelijk is aan of groter is dan het drempelbedrag, genoemd in artikel 7, is dit besluit van toepassing op de gunning van elk perceel.
11. Dit besluit is niet van toepassing op percelen als bedoeld in het negende lid, waarvan de geraamde waarde, exclusief omzetbelasting, minder dan € 80.000 bedraagt, mits het samengestelde bedrag van de percelen niet meer dan 20 procent van de totale waarde van alle percelen omvat.
12. In het geval van overheidsopdrachten voor leveringen die betrekking hebben op leasing, huur of huurkoop van producten wordt de waarde van de overheidsopdracht op de volgende grondslag geraamd:
- a. bij overheidsopdrachten voor leveringen met een vaste looptijd: de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd wanneer die ten hoogste twaalf maanden bedraagt, dan wel de totale waarde wanneer de looptijd meer dan twaalf maanden bedraagt, met inbegrip van de geraamde restwaarde;
  - b. bij overheidsopdrachten voor leveringen voor onbepaalde duur of waarvan de looptijd niet kan worden bepaald: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.
13. In het geval van overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten die met een zekere regelmaat worden verleend of die bestemd zijn om gedurende een bepaalde periode te worden hernieuwd, neemt de aanbestedende dienst voor de berekening van de geraamde waarde van de overheidsopdracht als grondslag:
- a. de totale reële waarde van de tijdens het voorafgaande boekjaar of tijdens de voorafgaande twaalf maanden gegunde soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten, indien mogelijk gecorrigeerd voor verwachte wijzigingen in hoeveelheid of waarde gedurende de twaalf maanden volgende op de eerste opdracht, of
  - b. de geraamde totale waarde van de opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten over de twaalf maanden volgende op de eerste levering of over het boekjaar, indien dit zich over meer dan twaalf maanden uitstrekt.
14. Een aanbestedende dienst maakt de keuze van de methode van berekening van de geraamde waarde van een overheidsopdracht niet met de intentie om de overheidsopdracht aan dit besluit te onttrekken.
15. Een aanbestedende dienst raamt de waarde van overheidsopdrachten voor diensten:
- a. wanneer het verzekeringsdiensten betreft: de te betalen premie en andere vormen van schadeloosstelling,
  - b. wanneer het bankdiensten en andere financiële diensten betreft: honoraria, provisies en rente, en andere vormen van beloning,
  - c. wanneer het overheidsopdrachten betreffende een ontwerp betreft: de te betalen honoraria, provisies en andere wijzen van bezoldiging,
  - d. wanneer het overheidsopdrachten betreft waarin geen totale prijs is vermeld en die een vaste looptijd hebben die gelijk is aan of korter is dan 48 maanden: de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd, of
  - e. wanneer het overheidsopdrachten betreft waarin geen totale prijs is vermeld en die voor onbepaalde duur zijn of een looptijd hebben die langer is dan 48 maanden: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.
16. Bij de berekening van de waarde van een raamovereenkomst of een dynamisch aankoopstelsel gaat de aanbestedende dienst uit van de geraamde maximale waarde, exclusief omzetbelasting, van alle voor de totale duur van de raamovereenkomst of van het dynamisch aankoopstelsel voorgenomen overheidsopdrachten.

§ 4. Uitgesloten opdrachten

Artikel 10

Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten die door aanbestedende diensten op het gebied van defensie worden gegund en die vallen onder de reikwijdte van artikel 296 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Artikel 11

1. Dit besluit is niet van toepassing op: overheidsopdrachten die
  - a. in het kader van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren worden gegund door aanbestedende diensten die een of meer van de in de artikelen 3 tot en met 5 en artikel 7 van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren genoemde activiteiten uitoefenen en die voor deze activiteiten worden gegund,
  - b. op grond van de artikelen 5, tweede lid, 19, 26 en 30 van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren van het toepassingsgebied zijn uitgesloten.
2. Dit besluit is tot 31 december 2008 van toepassing op overheidsopdrachten die worden gegund door aanbestedende diensten die de activiteiten, bedoeld in artikel 6 van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren, uitoefenen en die voor deze activiteiten worden gegund.

Artikel 12

Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten die in hoofdzaak tot doel hebben de aanbestedende diensten in staat te stellen openbare telecommunicatienetten beschikbaar te stellen of te exploiteren of aan het publiek een of meer telecommunicatiediensten te verlenen.

Artikel 13

Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten die geheim zijn verklaard of waarvan de uitvoering overeenkomstig de geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard moet gaan of wanneer de bescherming van de wezenlijke belangen van het land zulks vereist.

Artikel 14

1. Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund:
  - a. krachtens een tussen het Koninkrijk der Nederlanden en een of meer derde landen overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap gesloten internationale overeenkomst betreffende leveringen of werken die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een werk door de ondertekenende staten, of betreffende diensten die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een project door de ondertekenende staten, of
  - b. krachtens een in verband met de legering van strijdkrachten gesloten internationale overeenkomst betreffende ondernemingen in Nederland of in een derde land, of
  - c. volgens de specifieke procedure van een internationale organisatie.
2. Een aanbestedende dienst brengt een internationale overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, ter kennis van de Commissie.

Artikel 15

Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten voor diensten:

- a. betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende de rechten hierop, met uitzondering van de overeenkomsten betreffende financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden

gesloten,

- b. betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal bestemd voor uitzendingen door radio-omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd,
- c. betreffende diensten van arbitrage en bemiddeling,
- d. op financieel gebied betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop en de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten en door de centrale banken verleende diensten,
- e. inzake arbeidsovereenkomsten, of
- f. betreffende diensten voor onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van die waarvan de resultaten in hun geheel aan de aanbestedende dienst toekomen voor gebruik ervan in de uitoefening van zijn eigen werkzaamheden, mits de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt beloond.

Artikel 16

Dit besluit is niet van toepassing op concessieovereenkomsten voor diensten.

Artikel 17

Dit besluit is niet van toepassing op overheidsopdrachten voor diensten die door een aanbestedende dienst worden gegund aan een andere aanbestedende dienst of aan een samenwerkingsverband van aanbestedende diensten, op basis van een uitsluitend recht dat deze aanbestedende dienst geniet, mits dit uitsluitend recht met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar is.

§ 5. Specifieke situaties

Artikel 18

1. Een aanbestedende dienst kan via een aankoopcentrale overheidsopdrachten gunnen.
2. De aanbestedende dienst, die via een aankoopcentrale gunt, wordt geacht dit besluit te hebben nageleefd, indien de aankoopcentrale, bedoeld in het eerste lid, dit besluit heeft nageleefd.

Artikel 19

1. Een aanbestedende dienst kan de deelneming aan procedures voor de gunning van overheidsopdrachten voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.
2. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat de overheidsopdracht is voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in het eerste lid.

§ 6. Overheidsopdrachten voor diensten inzake bijlage 2, onderdeel A of onderdeel B

Artikel 20

Een aanbestedende dienst past bij het gunnen van een overheidsopdracht voor diensten die betrekking heeft op diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A de artikelen 23 tot en met 57 toe.

Artikel 21

Een aanbestedende dienst past bij het gunnen van een overheidsopdracht voor diensten die betrekking heeft op diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B de artikelen 23 en 35, twaalfde tot en met zestiende lid, toe.

Artikel 22

Een aanbestedende dienst past bij het gunnen van een overheidsopdracht voor diensten die zowel betrekking heeft op diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A als op diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B toe:

- a. de artikelen 23 tot en met 57, indien de waarde van de diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A hoger is dan die van de diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B;
- b. de artikelen 23 en 35, twaalfde tot en met zestiende lid, indien de waarde van de diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A niet hoger is dan die van de diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B.

§ 7. Voorschriften betreffende aanbestedingsstukken en technische specificaties

Artikel 23

1. Een aanbestedende dienst neemt de technische specificaties op in de aanbestedingsstukken.
2. De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen in de mededinging voor de openstelling van overheidsopdrachten.
3. Een aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties:
  - a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten,
  - b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen,
  - c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, of
  - d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken.
4. Een aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in het derde lid, onderdeel a van de woorden «of gelijkwaardig».
5. Wanneer een aanbestedende dienst verwijst naar de specificaties, bedoeld in het derde lid, onderdeel a, kan hij een inschrijving niet afwijzen met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving tot voldoening van de aanbestedende dienst aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.
6. Een aanbestedende dienst wijst, wanneer hij gebruik maakt van de in het derde lid, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.
7. Een inschrijver toont in zijn inschrijving aan dat het product, de dienst of het werk in overeenstemming is met de norm en voldoet aan de functionele en prestatie-eisen van de aanbestedende dienst.
8. Een aanbestedende dienst die milieukeurmerken voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in het derde lid, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voorzover:
  - a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft,
  - b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens,

- c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen, en
  - d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen.
9. Een aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het beschrijvend document. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.
10. Een aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.
11. Een aanbestedende dienst maakt in de technische specificaties geen melding van een bepaald fabrikaat, een bepaalde herkomst of een bijzondere werkwijze, noch van een verwijzing naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie, waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoorreed of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.
12. Een aanbestedende dienst mag de melding of verwijzing, bedoeld in het elfde lid, opnemen in de technische specificatie wanneer:
- a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van het derde en vijfde lid, en
  - b. deze melding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden «of gelijkwaardig».

Artikel 24

1. Een aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, wanneer voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving wordt gehanteerd.
2. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht of hij varianten toestaat. Een aanbestedende dienst staat alleen varianten toe wanneer hij in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan.
3. Een aanbestedende dienst die varianten toestaat, vermeldt in het beschrijvend document aan welke minimumeisen deze varianten ten minste voldoen, en hoe zij worden ingediend.
4. Een aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de gestelde minimumeisen voldoen.
5. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten wijst een aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, een variant niet af uitsluitend omdat deze, indien deze werd gekozen, veeleer tot een overheidsopdracht voor diensten dan tot een overheidsopdracht voor leveringen, dan wel veeleer tot een overheidsopdracht voor leveringen dan tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden.

Artikel 25

In het beschrijvend document kan een aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.

Artikel 26

Een aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van een overheidsopdracht, mits dergelijke voorwaarden met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar zijn en in de aankondiging of het beschrijvend document vermeld zijn. De voorwaarden waaronder de overheidsopdracht wordt uitgevoerd, kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.

Artikel 27

1. In het beschrijvend document geeft een aanbestedende dienst aan bij welk orgaan de gegadigden of inschrijvers

informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van de bepalingen inzake belastingen, milieubescherming, arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn.

2. Een aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers of de gegadigden aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.

§ 8. Procedures

Artikel 28

1. Een aanbestedende dienst maakt voor het gunnen van overheidsopdrachten gebruik van de openbare procedure of de niet-openbare procedure.
2. In de gevallen en de omstandigheden die in artikel 29 zijn vermeld, kan een aanbestedende dienst zijn overheidsopdrachten door middel van de concurrentiegerichte dialoog gunnen.
3. In de gevallen en omstandigheden zoals bepaald in de artikelen 30 en 31, kan een aanbestedende dienst gebruik maken van een procedure van gunning door onderhandelingen, met of zonder mededeling van de aankondiging van de overheidsopdracht.

Artikel 29

1. Voor bijzonder complexe overheidsopdrachten kan een aanbestedende dienst, voor zover hij van oordeel is dat de toepassing van openbare procedures of niet-openbare procedures het niet mogelijk maakt de overheidsopdracht te gunnen, gebruik maken van de concurrentiegerichte dialoog overeenkomstig dit artikel.
2. De gunning van de overheidsopdracht geschiedt op basis van het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving.
3. Een aanbestedende dienst maakt een aankondiging van een overheidsopdracht bekend waarin hij zijn behoeften en eisen vermeldt, die door hem in die aankondiging of in een beschrijvend document worden omschreven.
4. Een aanbestedende dienst opent met de overeenkomstig de artikelen 44 tot en met 53 geselecteerde gegadigden een dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn om zo goed mogelijk aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen. Tijdens deze dialoog kan de aanbestedende dienst met de geselecteerde gegadigden alle aspecten van de overheidsopdracht bespreken.
5. Tijdens de dialoog waarborgt de aanbestedende dienst de gelijke behandeling van alle inschrijvers en verstrekt hij geen informatie die sommige inschrijvers kan bevoordelen boven andere.
6. Een aanbestedende dienst deelt de voorgestelde oplossingen of andere door een deelnemer aan de dialoog verstrekte vertrouwelijke inlichtingen niet aan de andere deelnemers mee zonder de instemming van eerstgenoemde deelnemer.
7. Een aanbestedende dienst kan bepalen dat de procedure in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal in de dialoofase te bespreken oplossingen kan worden beperkt aan de hand van de gunningscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document zijn vermeld. Een aanbestedende dienst vermeldt deze mogelijkheid in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document.
8. Een aanbestedende dienst zet de dialoog voort totdat hij, zo nodig na vergelijking, kan aangeven welke oplossingen aan zijn behoeften kunnen voldoen.
9. Nadat een aanbestedende dienst de dialoog heeft beëindigd en de deelnemers daarvan op de hoogte heeft gesteld, verzoekt hij de deelnemers om hun definitieve inschrijvingen in te dienen op basis van de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossingen.
10. De inschrijver voorziet er in dat de inschrijving, bedoeld in het negende lid, alle vereiste en noodzakelijke elementen voor de uitvoering van het project bevat.
11. Een aanbestedende dienst kan de inschrijver verzoeken om de inschrijving toe te lichten of nauwkeuriger te omschrijven.
12. Wanneer een verzoek als bedoeld in het elfde lid wordt gedaan wijzigt de inschrijver de basiselementen van de

inschrijving of de aanbesteding niet wezenlijk.

13. Een aanbestedende dienst beoordeelt de ontvangen inschrijvingen op basis van de in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document bepaalde gunningscriteria en kiest de economisch voordeligste inschrijving overeenkomstig artikel 54.
14. Op verzoek van een aanbestedende dienst kan de inschrijver waarvan de inschrijving is aangewezen als de economisch voordeligste inschrijving, verzocht worden aspecten van zijn inschrijving te verduidelijken of in de inschrijving opgenomen verbintenissen te bevestigen, op voorwaarde dat dit de inhoudelijke aspecten van de inschrijving of van de aankondiging ongewijzigd laat en niet leidt of dreigt te leiden tot concurrentievervalsing of discriminatie.
15. Een aanbestedende dienst kan voorzien in prijzen of betalingen aan de deelnemers aan de dialoog.

Artikel 30

1. Een aanbestedende dienst kan voor het gunnen van zijn overheidsopdrachten gebruik maken van een procedure van gunning door onderhandelingen na voorafgaande mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht:
  - a. indien in het kader van een openbare procedure of niet-openbare procedure of een concurrentiegericht dialoog inschrijvingen zijn gedaan die onregelmatig zijn, of indien inschrijvingen zijn gedaan die onaanvaardbaar zijn op grond van de artikelen 4, 24, 25, 27, 44 tot en met 54 en 57, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd,
  - b. in buitengewone gevallen, wanneer het werken, leveringen of diensten betreft waarvan de aard en de onzekere omstandigheden een vaststelling vooraf van de totale prijs niet mogelijk maken,
  - c. wanneer, in het geval van overheidsopdrachten voor diensten als bedoeld in categorie 6 van bijlage 2, onderdeel A, en intellectuele diensten, vanwege de aard van de te verlenen diensten de specificaties voor de overheidsopdracht niet voldoende nauwkeurig kunnen worden vastgesteld om de opdracht overeenkomstig de voorschriften inzake de openbare procedure of de niet-openbare procedure door de keuze van de beste inschrijving te gunnen, of
  - d. in het geval van overheidsopdrachten voor werken, wanneer het werken betreft die worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of ontwikkeling, en zonder het doel winst te maken of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken.
2. Een aanbestedende dienst kan, wanneer de omstandigheden, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, zich voordoen, van de mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht afzien, indien hij bij de procedure van gunning door onderhandelingen alleen de inschrijvers betreft die voldoen aan de criteria van de artikelen 45 tot en met 53 en die gedurende de voorafgaande openbare procedure of niet-openbare procedure of concurrentiegericht dialoog inschrijvingen hebben ingediend die aan de formele eisen van de procedure voor het gunnen van overheidsopdrachten voldoen.
3. In de gevallen, bedoeld in het eerste en tweede lid, onderhandelt de aanbestedende dienst met de inschrijvers over de door de inschrijvers ingediende inschrijvingen, teneinde deze aan te passen aan de eisen die hij in de aankondiging van de overheidsopdracht, het beschrijvend document en de eventuele aanvullende documenten heeft gesteld en teneinde het beste bod, bedoeld in artikel 54, eerste lid, te zoeken.
4. Tijdens de onderhandelingen waarborgt de aanbestedende dienst de gelijke behandeling van alle inschrijvers, en verstrekt geen informatie, waardoor bepaalde inschrijvers boven andere inschrijvers bevoordeeld kunnen worden.
5. Een aanbestedende dienst kan bepalen dat de procedure van gunning door onderhandelingen in opeenvolgende fasen verloopt, zodat het aantal inschrijvingen waarover onderhandeld wordt, door toepassing van de gunningscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document zijn vermeld, verminderd wordt. Een aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document dat van deze mogelijkheid gebruik kan worden gemaakt.

Artikel 31

1. Een aanbestedende dienst kan voor het gunnen van zijn overheidsopdrachten gebruik maken van een procedure van gunning door onderhandelingen zonder voorafgaande mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht:

- a. wanneer, in het kader van een openbare procedure of een niet-openbare procedure, geen of geen geschikte inschrijvingen of geen verzoeken om een uitnodiging tot deelneming zijn ingediend, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgelegd,
  - b. wanneer de overheidsopdracht om technische of artistieke redenen of om redenen van bescherming van uitsluitende rechten slechts aan een bepaalde ondernemer kan worden toevertrouwd, of
  - c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen voor de openbare procedure of de niet-openbare procedure dan wel voor de procedure van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht als bedoeld in artikel 30 wegens dwingende spoed, als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet kon worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst te wijten is, niet in acht kunnen worden genomen.
2. Een aanbestedende dienst kan overheidsopdrachten voor leveringen gunnen na een procedure van gunning door onderhandelingen zonder voorafgaande mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht in de volgende gevallen:
- a. wanneer het producten betreft die voor onderzoek, proefneming, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en welke niet voor de productie in grote hoeveelheden zijn bedoeld om de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen,
  - b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die:
    - bestemd zijn voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor courant gebruik, of
    - voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties,wanneer verandering van leverancier de aanbestedende dienst ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen, zodat onverenigbaarheid ontstaat of zich bij gebruik en onderhoud onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze overheidsopdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan drie jaar,
  - c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen, of
  - d. voor de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.
3. Een aanbestedende dienst kan een overheidsopdracht voor diensten gunnen na een procedure van gunning door onderhandelingen zonder voorafgaande mededeling van een aankondiging, wanneer die opdracht voortvloeit uit een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden gegund. In dit laatste geval nodigt de aanbestedende dienst alle winnaars van de prijsvraag tot de onderhandelingen uit.
4. Een aanbestedende dienst kan een overheidsopdracht voor werken of een overheidsopdracht voor diensten gunnen na een procedure van gunning door onderhandelingen zonder voorafgaande aankondiging in de volgende gevallen:
- a. voor aanvullende werken of diensten die noch in het oorspronkelijk gegunde ontwerp, noch in de oorspronkelijk gegunde overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten waren opgenomen, onder de volgende voorwaarden:
    - 1°. de aanvullende werken of diensten zijn ten gevolge van een onvoorziene omstandigheid voor de uitvoering van deze overheidsopdracht noodzakelijk geworden;
    - 2°. de gunning geschiedt aan de aannemer of dienstverlener die de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten uitvoert, en
    - 3°. het totale bedrag van de voor de aanvullende werken of diensten gegunde overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten niet hoger is dan 50 procent van het bedrag van de oorspronkelijke overheidsopdracht,en de aanvullende werken of diensten voorts
    - technisch of economisch niet los van de oorspronkelijke opdracht kunnen worden uitgevoerd zonder overwegende bezwaren voor de aanbestedende diensten, of
    - wel kunnen worden gescheiden, maar strikt noodzakelijk zijn om de oorspronkelijke opdracht te vervolmaken;

b. in geval van nieuwe werken of diensten, bestaande uit de herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbestedende diensten worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan een oorspronkelijke overheidsopdracht werd gegund, mits deze werken of deze diensten overeenstemmen met een basisproject dat het voorwerp vormde van de oorspronkelijke overheidsopdracht die overeenkomstig de openbare procedure of de niet-openbare procedures is gegund en mits:

1°. de aanbestedende diensten reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermelden dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast, en

2°. de aanbestedende diensten hierbij het totale voor de volgende werken geraamde bedrag in aanmerking nemen voor de toepassing van de artikel 7,

en van deze procedure slechts gedurende een periode van drie jaar volgend op de oorspronkelijke overheidsopdracht gebruik kan worden gemaakt.

Artikel 32

1. Een aanbestedende dienst kan een raamovereenkomst sluiten.
2. Een aanbestedende dienst die een raamovereenkomst sluit overeenkomstig de artikelen 2 tot en met 6, 18 tot en met 31 of 33 tot en met 57, kan op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten gunnen overeenkomstig de procedures, bedoeld in het zevende tot en met het tiende lid.
3. De procedures, bedoeld in het zevende tot en met het tiende lid, zijn slechts van toepassing tussen een aanbestedende dienst en de ondernemers die oorspronkelijk bij de raamovereenkomst partij waren.
4. Bij de gunning van overheidsopdrachten die op een raamovereenkomst zijn gebaseerd, mogen de partijen geen substantiële wijzigingen aanbrengen in de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.
5. De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.
6. Een aanbestedende dienst gebruikt een raamovereenkomst niet om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen en maakt geen oneigenlijk gebruik van een raamovereenkomst.
7. Als een raamovereenkomst is gesloten met een enkele ondernemer worden de op die raamovereenkomst gebaseerde overheidsopdrachten gegund volgens de in de raamovereenkomst gestelde voorwaarden.
8. Overheidsopdrachten op basis van raamovereenkomsten met een enkele ondernemer kunnen worden gegund door die ondernemer schriftelijk te raadplegen en hem indien nodig te verzoeken zijn inschrijvingen aan te vullen.
9. Als een raamovereenkomst wordt gesloten met meerdere ondernemers, wordt deze raamovereenkomst met minimaal drie ondernemers gesloten, voorzover het aantal ondernemers dat aan de selectiecriteria voldoet, of het aantal inschrijvingen dat aan de gunningscriteria voldoet, voldoende groot is.
10. Overheidsopdrachten op basis van raamovereenkomsten met meerdere ondernemers kunnen worden gegund:
  - a. door toepassing van de in de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, zonder de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen, of
  - b. wanneer niet alle voorwaarden in de raamovereenkomst zijn bepaald, door de partijen opnieuw tot mededinging op te roepen onder de in de raamovereenkomst of in het beschrijvend document van de raamovereenkomst bepaalde voorwaarden, volgens de onderstaande procedure:
    - 1°. voor een te gunnen overheidsopdracht raadplegen de aanbestedende diensten schriftelijk de ondernemers die in staat zijn de overheidsopdracht uit te voeren,
    - 2°. een aanbestedende dienst stelt een voldoende lange termijn vast voor de indiening van inschrijvingen voor een specifieke overheidsopdracht, waarbij hij rekening houdt met elementen zoals de complexiteit van het voorwerp van de overheidsopdracht en de benodigde tijd voor de toezending van de inschrijvingen,
    - 3°. de inschrijvingen worden schriftelijk ingediend en de inhoud ervan blijft vertrouwelijk totdat de vastgestelde indieningstermijn is verstreken,
    - 4°. een aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht aan de inschrijver die op grond van de in het beschrijvend document van de raamovereenkomst vastgestelde gunningscriteria de beste inschrijving heeft ingediend.

Artikel 33

1. Een aanbestedende dienst kan gebruik maken van een dynamisch aankoopstelsel.
2. Voor de instelling van een dynamisch aankoopstelsel volgt een aanbestedende dienst de voorschriften van alle fasen van de openbare procedure tot aan de gunning van de overheidsopdrachten die in het kader van dit dynamische aankoopstelsel worden gegund.
3. Een aanbestedende dienst laat alle inschrijvers die aan de selectiecriteria voldoen en overeenkomstig het beschrijvend document en de eventuele aanvullende documenten een indicatieve inschrijving hebben ingediend, tot het dynamische aankoopstelsel toe.
4. Een aanbestedende dienst staat toe dat indicatieve inschrijvingen te allen tijde kunnen worden verbeterd, op voorwaarde dat zij niet afwijken van het beschrijvend document.
5. Voor het opzetten van een dynamisch aankoopstelsel en voor de gunning van de overheidsopdrachten in het kader hiervan gebruikt een aanbestedende dienst elektronische middelen overeenkomstig artikel 42, tweede tot en met het elfde lid.
6. Bij de instelling van een dynamisch aankoopstelsel:
  - a. publiceert de aanbestedende dienst een aankondiging van de overheidsopdracht en geeft daarbij aan dat het om een dynamisch aankoopstelsel gaat,
  - b. verstrekt de aanbestedende dienst in het beschrijvend document nadere gegevens over onder andere de aard van de overwogen aankopen waarop dit dynamische aankoopstelsel betrekking heeft, alle nodige informatie omtrent het aankoopstelsel, de gebruikte elektronische apparatuur en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding, en
  - c. biedt de aanbestedende dienst tegelijk met de publicatie van de overheidsopdracht en tot aan het vervallen van het dynamische aankoopstelsel langs elektronische weg een vrije, rechtstreekse en volledige toegang tot het beschrijvend document en alle aanvullende documenten en geeft de aanbestedende dienst in de aankondiging het internetadres aan waar deze documenten kunnen worden geraadpleegd.
7. Een ondernemer kan een indicatieve inschrijving indienen om toegelaten te worden tot het dynamische aankoopstelsel onder de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid.
8. Een aanbestedende dienst beoordeelt de indicatieve inschrijving binnen 15 dagen na indiening.
9. Een aanbestedende dienst kan de termijn, bedoeld in het achtste lid, verlengen, op voorwaarde dat er tussentijds geen aankondiging van de overheidsopdracht wordt uitgeschreven.
10. Een aanbestedende dienst deelt de ondernemer, bedoeld in de het zevende lid, zo snel mogelijk mee dat hij is toegelaten tot het dynamische aankoopstelsel of dat zijn indicatieve inschrijving is afgewezen.
11. Een aanbestedende dienst publiceert voor een specifieke overheidsopdracht een aankondiging.
12. Alvorens een aankondiging als bedoeld in het elfde lid te plaatsen, publiceert de aanbestedende dienst een vereenvoudigde aankondiging waarin alle belangstellende ondernemers worden uitgenodigd om overeenkomstig het vierde lid een indicatieve inschrijving in te dienen, binnen een termijn van ten minste 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de vereenvoudigde aankondiging.
13. Een aanbestedende dienst schrijft een aankondiging uit nadat de beoordeling is afgerond van alle indicatieve inschrijvingen, die binnen de termijn, bedoeld in het twaalfde lid, zijn ingediend.
14. Een aanbestedende dienst nodigt alle tot het dynamische aankoopstelsel toegelaten ondernemers uit om voor een specifieke overheidsopdracht die binnen dat dynamische aankoopstelsel wordt gegund een inschrijving in te dienen. Daartoe stelt de aanbestedende dienst een voldoende lange termijn vast voor de indiening van de inschrijvingen.
15. Een aanbestedende dienst gunt de overheidsopdracht aan de inschrijver die de beste inschrijving heeft ingediend op grond van de gunningscriteria die zijn vermeld in de aankondiging van de overheidsopdracht waarbij het dynamische aankoopstelsel wordt ingesteld. Deze criteria kunnen gepreciseerd worden in de uitnodiging, bedoeld in het veertiende lid.
16. Een dynamisch aankoopstelsel duurt niet langer dan vier jaar. Een aanbestedende dienst kan in uitzonderlijke gevallen van deze termijn afwijken, waarbij hij deze uitzondering deugdelijk motiveert.
17. Een aanbestedende dienst maakt geen gebruik van een dynamisch aankoopstelsel om de mededinging te hinderen, te beperken of te vervalsen.
18. Een aanbestedende dienst, die gebruik maakt van een dynamisch aankoopstelsel, brengt aan de betrokken ondernemers geen administratiekosten in rekening.

Artikel 34

1. Een aanbestedende dienst kan teneinde die aannemer te kiezen die het meest geschikt is om mee samen te werken, een bijzondere procedure voor de gunning toepassen bij overheidsopdrachten betreffende het ontwerpen en bouwen van een complex sociale woningen, waarvoor, wegens de omvang, de complexiteit en de vermoedelijke duur van de desbetreffende werken, het plan van meet af aan wordt opgesteld op grond van een nauwe samenwerking tussen de afgevaardigden van de aanbestedende diensten, deskundigen en de aannemer die met de uitvoering van de werken wordt belast.
2. Een aanbestedende dienst geeft in de aankondiging van de overheidsopdracht een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving van de werken, bedoeld in het eerste lid, opdat de belangstellende aannemers zich een duidelijk beeld van het uit te voeren project kunnen vormen.
3. Een aanbestedende dienst vermeldt in deze aankondiging, overeenkomstig de kwalitatieve selectiecriteria, bedoeld in de artikelen 45 tot en met 53, aan welke persoonlijke, technische, economische en financiële voorwaarden de gegadigden dienen te voldoen.
4. Wanneer een aanbestedende dienst van de procedure, bedoeld in het eerste lid, gebruik maakt, past hij de artikelen 2, 35, 36, 38, 39, 41, 42, 43 en de artikelen 45 tot en met 53 toe.

§ 9. De aankondigingen

Artikel 35

1. Een aanbestedende dienst kan in een vooraankondiging die door de Commissie of door de aanbestedende dienst zelf via hun kopersprofiel wordt verspreid, mededelen:
  - a. het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen of de raamovereenkomsten voor leveringen per productgroep die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of te sluiten, wanneer het geraamde totale bedrag, met inachtneming van artikel 9, € 750.000 of meer bedraagt;
  - b. het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten of de raamovereenkomst voor diensten voor elk van de dienstencategorieën als bedoeld in bijlage 2, onderdeel A die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of te sluiten, wanneer het geraamde totale bedrag, met inachtneming van artikel 9, € 750.000 of meer bedraagt;
  - c. de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken of de raamovereenkomsten voor werken die hij voornemens is te gunnen of te sluiten, wanneer het geraamde bedrag, met inachtneming van artikel 9, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel, genoemd in artikel 7, onderdeel c.
2. De vooraankondiging, bedoeld in het eerste lid, bevat de gegevens, genoemd in bijlage 4, onderdeel A.
3. Een aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging die via een kopersprofiel meegedeeld kan worden, bedoeld in het eerste lid, en in de aankondiging, het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld.
4. Het kopersprofiel, bedoeld in het eerste lid, kan voor aankondigingen informatie bevatten over lopende aanbestedingsprocedures, voorgenomen aankopen, gegunde overheidsopdrachten, geannuleerde procedures, en alle nuttige algemene informatie, zoals het contactpunt, een telefoon- en faxnummer, een postadres en een e-mailadres.
5. Een aanbestedende dienst zendt de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar toe aan de Commissie of deelt deze aankondigingen mede via het kopersprofiel.
6. Een aanbestedende dienst zendt de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken of de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of te sluiten, toe aan de Commissie of deelt deze aankondigingen mede via het kopersprofiel.
7. Een aanbestedende dienst kan de informatie in het kopersprofiel, bedoeld in het vierde lid, via het internet publiceren.
8. Een aanbestedende dienst die de vooraankondiging via zijn kopersprofiel mee deelt, zendt de Commissie langs elektronische weg overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG een

kennisgeving toe waarin de mededeling van de vooraankondiging via het kopersprofiel wordt gemeld.

9. Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht wenst te gunnen of een raamovereenkomst wenst te sluiten volgens een openbare procedure of een niet-openbare procedure dan wel volgens een procedure van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht als bedoeld in artikel 30 of een concurrentiegerichte dialoog als bedoeld in artikel 29, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging van een overheidsopdracht te kennen.
10. Een aanbestedende dienst die een dynamisch aankoopstelsel wil instellen, maakt zijn voornemen kenbaar via een aankondiging van een overheidsopdracht.
11. Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht wenst te gunnen op basis van een dynamisch aankoopstelsel maakt zijn voornemen via een vereenvoudigde aankondiging van een overheidsopdracht kenbaar.
12. Een aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten, zendt de Commissie uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of de sluiting van de raamovereenkomst een aankondiging betreffende de resultaten van de procedure toe.
13. Een aanbestedende dienst is in het geval van overeenkomstig artikel 32 gesloten raamovereenkomsten niet verplicht een aankondiging betreffende de resultaten van de gunning van een op de overeenkomst gebaseerde overheidsopdracht aan de Commissie te zenden.
14. Een aanbestedende dienst zendt de Commissie binnen 48 dagen na de gunning van een afzonderlijke overheidsopdracht op basis van een dynamisch aankoopstelsel een mededeling toe van het resultaat van de procedure.
15. Een aanbestedende dienst kan de resultaten, bedoeld in het veertiende lid, per kwartaal bundelen. Indien de aanbestedende dienst daarvoor kiest zendt hij de gebundelde resultaten binnen twee maanden na het einde van elk kwartaal toe.
16. Met betrekking tot overheidsopdrachten voor diensten als bedoeld in bijlage 2, onderdeel B vermeldt een aanbestedende dienst in de aankondiging of hij met de mededeling ervan instemt.
17. Een aanbestedende dienst kan bepaalde gegevens betreffende de gunning van de overheidsopdracht of de sluiting van de raamovereenkomst niet mededelen indien openbaarmaking van die gegevens de toepassing van het recht in de weg zou staan, met het openbaar belang in strijd zou zijn, de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen hen zou kunnen doen.

Artikel 36

1. De aankondigingen, bedoeld in artikel 35, bevatten de desbetreffende inlichtingen, genoemd in bijlage 4, en alle door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen in de vorm van het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld.
2. Een aanbestedende dienst zendt de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, langs elektronische weg overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG, of langs andere weg aan de Commissie.
3. In het geval van de in artikel 38, elfde lid, beschreven versnelde procedure wordt de aankondiging door de aanbestedende dienst aan de Commissie hetzij per fax, hetzij langs elektronische weg overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG verzonden.
4. Een aanbestedende dienst maakt de aankondiging en de inhoud ervan niet openbaar vóór de datum waarop zij aan de Commissie wordt toegezonden.
5. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de aankondiging die in Nederland wordt meegedeeld, geen andere informatie bevat dan de informatie in de aankondiging die overeenkomstig artikel 35, eerste tot en met vierde lid, aan de Commissie wordt toegezonden of via een kopersprofiel wordt meegedeeld, en dat de datum van toezending aan de Commissie of van de mededeling via het kopersprofiel wordt vermeld.
6. Een aanbestedende dienst kan een vooraankondiging slechts via het kopersprofiel mededelen nadat de kennisgeving van de mededeling via het kopersprofiel aan de Commissie is verzonden, en indien de aanbestedende dienst de datum van deze verzending vermeldt.
7. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de inhoud van een aankondiging die niet langs elektronische weg overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG wordt verzonden, in

beginsel beperkt blijft tot 650 woorden.

8. Een aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen.
9. De bevestiging van de mededeling van de aankondiging, welke verstrekt wordt door de Commissie, vormt het bewijs van bekendmaking van de verzonden informatie.

Artikel 37

1. Een aanbestedende dienst stelt bij het opstellen van een aankondiging de categorieën van producten vast volgens de CPV.
2. In geval van discrepanties tussen de CPV en de NACE, of tussen de CPV en de CPC, zijn respectievelijk de NACE of de CPC van toepassing.

§ 10. Termijnen

Artikel 38

1. Een aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming rekening met de complexiteit van de overheidsopdracht, de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd en de in dit artikel vastgestelde minimumtermijnen.
2. Voor openbare procedures bedraagt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen minimaal 52 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging.
3. Voor niet-openbare procedures en procedures van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht en de concurrentiegerichte dialoog bedraagt de termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming minimaal 37 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht.
4. Voor niet-openbare procedures bedraagt de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging.
5. Een aanbestedende dienst kan in de gevallen waarin hij een vooraankondiging als bedoeld in artikel 35, eerste lid, heeft meegedeeld, de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in het tweede en vierde lid, inkorten tot 36 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen. Deze termijn loopt bij openbare procedures vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht en bij niet-openbare procedures vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.
6. De termijn, bedoeld in het vijfde lid, is toegestaan, mits de vooraankondiging alle informatie bevat die in de aankondiging van de overheidsopdracht, bedoeld in bijlage 4, onderdeel A, wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat de aankondiging wordt meegedeeld en mits deze vooraankondiging minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter mededeling is verzonden.
7. Een aanbestedende dienst kan wanneer de aankondiging langs elektronische weg overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG wordt opgesteld en verzonden, de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bij openbare procedures, genoemd in het tweede en vijfde lid, en de termijn voor de ontvangst van de verzoeken bij niet-openbare procedures, procedures van gunning door onderhandelingen en de concurrentiegerichte dialoog, genoemd in het derde lid, met zeven dagen verkorten.
8. Een aanbestedende dienst kan de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in het tweede en vierde lid, met vijf dagen verkorten indien hij met elektronische middelen en vanaf de mededeling van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het beschrijvend document en alle aanvullende stukken, met inachtneming van artikel 36, en in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt.
9. Een aanbestedende dienst kan de verkorting van de termijn voor ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in het zevende en achtste lid, optellen.
10. Wanneer het beschrijvend document en de aanvullende stukken of nadere inlichtingen tijdig zijn aangevraagd, maar om enigerlei reden niet binnen de in de artikelen 39 en 40 gestelde termijnen zijn verstrekt, of wanneer de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse, of na inzage ter plaatse van de bij het beschrijvend document behorende stukken kunnen worden gedaan, verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de

opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.

11. Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in dit artikel bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan een aanbestedende dienst bij niet-openbare procedures en de procedures van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht, bedoeld in artikel 30, de volgende termijnen vaststellen:
  - a. een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming van minimaal 15 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht, of tien dagen indien de aankondiging elektronisch is verzonden overeenkomstig het model in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG, en
  - b. in het geval van niet-openbare procedures, een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van minimaal tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.

Artikel 39

1. Wanneer een aanbestedende dienst bij openbare procedures niet langs elektronische weg vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het beschrijvend document en alle aanvullende stukken, zendt de aanbestedende dienst het beschrijvend document en de aanvullende stukken binnen zes dagen na ontvangst van de aanvraag aan de ondernemers toe, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen is gedaan.
2. Een aanbestedende dienst verstrekt nadere inlichtingen over het beschrijvend document en de aanvullende stukken uiterlijk zes dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, mits deze aanvraag tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen is gedaan.

§ 11. Verstrekking van informatie

Artikel 40

1. Bij niet-openbare procedures, de concurrentiegerichtede dialoog en procedures van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht als bedoeld in artikel 30 nodigt de aanbestedende dienst de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving, tot onderhandelingen of, in de concurrentiegerichtede dialoog, tot deelneming aan de dialoog.
2. De uitnodiging aan de gegadigden bevat ten minste:
  - a. een exemplaar van het beschrijvend document en van alle aanvullende stukken, of
  - b. de vermelding van de toegang tot het beschrijvend document en tot de andere hiervoor vermelde stukken, wanneer deze rechtstreeks langs elektronische weg toegankelijk zijn.
3. Wanneer het beschrijvend document of de aanvullende stukken niet bij de aanbestedende dienst die voor de gunningsprocedure verantwoordelijk is kunnen worden aangevraagd, vermeldt de aanbestedende dienst in de uitnodiging het adres van de instantie waar deze stukken wel kunnen worden aangevraagd, de uiterste datum voor deze aanvraag, het bedrag dat verschuldigd is en de wijze van betaling om de stukken te verkrijgen.
4. Een aanbestedende dienst zendt de documentatie, bedoeld in het derde lid, onmiddellijk na ontvangst van de aanvraag aan de ondernemers toe.
5. Een aanbestedende dienst verstrekt nadere inlichtingen over het beschrijvend document of de aanvullende stukken uiterlijk zes dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, mits het verzoek om inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijving is gedaan.
6. Een aanbestedende dienst verstrekt in het geval van versnelde niet-openbare procedures of van versnelde procedures van gunning door onderhandelingen, de nadere inlichtingen, als bedoeld in het vijfde lid, uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, mits het verzoek om inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijving, het verzoek tot deelneming of het verzoek tot onderhandeling is gedaan.
7. In de uitnodiging tot inschrijving, tot deelneming aan de dialoog of tot deelneming aan de onderhandelingen neemt een aanbestedende dienst ten minste de volgende informatie op:

- a. een verwijzing naar de aankondiging van de overheidsopdracht, die is meegedeeld,
  - b. de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen, het adres waar deze kunnen worden ingediend en de taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld,
  - c. bij de concurrentiegerichte dialoog, de aanvangsdatum en het adres van de raadpleging, alsook de daarbij gebruikte taal of talen,
  - d. opgave van de stukken die eventueel worden bijgevoegd, hetzij ter staving van de door de gegadigde overeenkomstig artikel 44 verstrekte controleerbare verklaringen, hetzij ter aanvulling van de inlichtingen, bedoeld in artikel 44, en zulks onder dezelfde voorwaarden als gesteld in de artikelen 48 en 49, en
  - e. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de overheidsopdracht of, de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of het beschrijvend document is vermeld.
8. Bij een overheidsopdracht waarvoor artikel 29 geldt neemt een aanbestedende dienst de gegevens, genoemd in het zevende lid, onderdeel b, niet op in de uitnodiging tot deelneming aan de dialoog, maar in de uitnodiging tot indiening van een inschrijving.

Artikel 41

1. Een aanbestedende dienst stelt de gegadigden en inschrijvers zo spoedig mogelijk en desgevraagd schriftelijk in kennis van de beslissingen die zijn genomen inzake de sluiting van een raamovereenkomst, de gunning van een overheidsopdracht of de toelating tot een dynamisch aankoopstelsel, met inbegrip van de redenen waarom hij heeft besloten geen raamovereenkomst te sluiten, een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen en de procedure opnieuw te beginnen of geen dynamisch aankoopstelsel in te stellen.
2. Op verzoek van een betrokken partij stelt een aanbestedende dienst iedere afgewezen gegadigde zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van de redenen voor de afwijzing.
3. Op verzoek van een betrokken partij stelt de aanbestedende dienst iedere afgewezen inschrijver zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van de redenen voor de afwijzing, inclusief voor de gevallen, bedoeld in artikel 23, vijfde en zesde lid, de redenen voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen.
4. Op verzoek van een betrokken partij stelt de aanbestedende dienst iedere inschrijver die een aan de eisen beantwoordende inschrijving heeft gedaan, zo spoedig mogelijk, uiterlijk binnen 15 dagen na ontvangst van zijn schriftelijk verzoek, in kennis van de kenmerken en voordelen van de uitgekozen inschrijving, en van de naam van de begunstigde of de partijen bij de raamovereenkomst.
5. Een aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens betreffende de gunning van de overheidsopdrachten, de sluiting van raamovereenkomsten of de toelating tot een dynamisch aankoopstelsel als bedoeld in het eerste lid, niet mee indien openbaarmaking van die gegevens de toepassing van de wet in de weg zou staan, met het openbaar belang in strijd zou zijn, de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen hen zou kunnen doen.

Artikel 42

1. Een aanbestedende dienst deelt de inschrijvers en gegadigden mede of de mededelingen en uitwisselingen van informatie als bedoeld in de artikelen 38 tot en met 41 gedaan worden door middel van de post of de fax, langs elektronische weg overeenkomstig het vijfde en zesde lid, per telefoon, of door middel van een combinatie van deze middelen.
2. Een aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en waardoor de toegang van de ondernemers tot de gunningsprocedure niet wordt beperkt.
3. Een aanbestedende dienst waarborgt bij de mededelingen, uitwisselingen en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de betrouwbaarheid van de inschrijvingen en van de aanvragen tot deelneming.
4. Een aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen en van de aanvragen tot deelneming.
5. Een aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen, waarvan de technische

kenmerken niet-discriminerend zijn en algemeen beschikbaar en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.

6. Op de toezending en de middelen voor de elektronische ontvangst van inschrijvingen, en op de middelen voor de elektronische ontvangst van verzoeken tot deelneming zijn het zevende tot en met het tiende lid van toepassing.
7. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor de elektronische indiening van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming, inclusief de encryptie, voor belanghebbende partijen beschikbaar zijn.
8. Een aanbestedende dienst kan met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijvingen gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.
9. Een inschrijver of gegadigde dient de documenten, certificaten en verklaringen, bedoeld in de artikelen 45 tot en met 51 en artikel 53, indien deze niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening van inschrijvingen of aanvragen tot deelneming.
10. Een aanbestedende dienst voorziet er in dat de middelen voor de elektronische ontvangst van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming door passende technische voorzieningen ten minste de waarborg bieden dat:
  - a. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen bij inschrijvingen en verzoeken tot deelneming voldaan wordt aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek,
  - b. het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen en verzoeken tot deelneming kunnen worden vastgesteld,
  - c. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie,
  - d. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord,
  - e. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen,
  - f. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure of van de prijsvraag alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie,
  - g. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven, en
  - h. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen.
11. Een aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen, bedoeld in het tiende lid.
12. Op de verzending van aanvragen tot deelneming zijn het dertiende tot en met het vijftiende lid van toepassing.
13. Een aanbestedende dienst waarborgt dat verzoeken tot deelneming aan een procedure voor de gunning van een overheidsopdracht schriftelijk of telefonisch gedaan kunnen worden.
14. Wanneer aanvragen tot deelneming telefonisch worden gedaan, zendt de aanbestedende dienst vóór het verstrijken van de ontvangstermijn een schriftelijke bevestiging.

Artikel 43

1. Een aanbestedende dienst stelt over een overheidsopdracht, een raamovereenkomst en een instelling van een dynamisch aankoopstelsel een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat:
  - a. de naam en het adres van de aanbestedende dienst, het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht, de raamovereenkomst of het dynamisch aankoopstelsel,
  - b. de namen van de uitgekozen gegadigden of inschrijvers met motivering van die keuze,
  - c. de namen van de uitgesloten gegadigden of inschrijvers met motivering van die uitsluiting,
  - d. de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen,
  - e. de naam van de begunstigde en de motivering voor de keuze van zijn inschrijving, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de begunstigde voornemens is aan derden in onderaanneming te geven,

- f. voor procedures van gunning door onderhandelingen de omstandigheden, bedoeld in de artikelen 30 en 31, die de toepassing van deze procedures rechtvaardigen,
  - g. met betrekking tot de concurrentiegerichte dialoog, de omstandigheden, bedoeld in artikel 29, die de toepassing van deze procedure rechtvaardigen, en
  - h. de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, of geen dynamisch aankoopstelsel in te stellen.
2. Een aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde gunningsprocedures.
  3. Een aanbestedende dienst deelt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, bedoeld in het eerste lid, aan de Commissie op haar verzoek mee.

§ 12. Uitsluiting, selectie en gunning

Artikel 44

1. Een aanbestedende dienst gunt overheidsopdrachten op basis van de in de artikelen 54 en 57 bepaalde criteria, nadat hij de geschiktheid van de niet ingevolge de artikelen 45 en 47 uitgesloten ondernemers heeft gecontroleerd op grond van de criteria van economische en financiële draagkracht, technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid, genoemd in de artikelen 48 tot en met 53, en de niet-discriminerende criteria, bedoeld in het vierde lid.
2. Een aanbestedende dienst kan minimumeisen inzake draagkracht en bekwaamheden als bedoeld in de artikelen 48 en 49 stellen waaraan de gegadigden en de inschrijvers dienen te voldoen.
3. Wanneer een aanbestedende dienst inlichtingen vraagt of minimumeisen stelt inzake draagkracht en bekwaamheden, bedoeld in de artikelen 48 en 49, houden deze verband met en staan ze in verhouding tot het voorwerp van de overheidsopdracht. De aanbestedende dienst vermeldt deze minimumeisen in de aankondiging van de overheidsopdracht.
4. Bij een niet-openbare procedure, een procedure van gunning door onderhandelingen als bedoeld in artikel 30 en een concurrentiegerichte dialoog kan een aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot indiening van een inschrijving, onderhandelingen of dialoog, beperken op voorwaarde dat er een voldoende aantal geschikte kandidaten is. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging van de overheidsopdracht de objectieve en niet-discriminerende criteria of voorschriften die hij voornemens is te gebruiken, het minimumaantal en het maximaal aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.
5. Bij niet-openbare procedures zijn er ten minste vijf gegadigden. Bij de concurrentiegerichte dialoog en bij procedures van gunning door onderhandelingen met mededeling van een aankondiging van een overheidsopdracht zijn er ten minste drie gegadigden. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.
6. Een aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden.
7. Wanneer het aantal gegadigden dat aan de selectiecriteria en de minimumeisen inzake draagkracht en bekwaamheid voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de minimumeisen voldoen. Een aanbestedende dienst neemt in dit geval geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die niet aan de minimumeisen voldoen.
8. Wanneer een aanbestedende dienst gebruik maakt van de mogelijkheid tot vermindering van het aantal oplossingen dat besproken dient te worden, bedoeld in artikel 29, zevende lid, of het aantal inschrijvingen waarover dient te worden onderhandeld, bedoeld in artikel 30, vijfde lid, vermindert hij dat aantal door toepassing van de gunningscriteria die in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document zijn vermeld. De aanbestedende dienst waarborgt dat, voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of gegadigden is, het aantal inschrijvingen in de slotfase zodanig is dat daadwerkelijke mededinging kan worden gegarandeerd.

Artikel 45

1. Een aanbestedende dienst sluit iedere gegadigde of inschrijver jegens wie bij een onherroepelijk vonnis of arrest een veroordeling is uitgesproken op grond van artikel 140, 177, 177a, 178, 225, 226, 227, 227a, 227b of 323a,

328ter, tweede lid, 416, 417, 417bis, 420bis, 420ter of 420quater van het Wetboek van Strafrecht van deelneming aan een overheidsopdracht uit.

2. Een aanbestedende dienst kan om dwingende redenen van algemeen belang afwijken van de verplichting, bedoeld in het eerste lid.
3. Een aanbestedende dienst kan van deelneming aan een overheidsopdracht uitsluiten iedere ondernemer:
  - a. die in staat van faillissement of van liquidatie verkeert, wiens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens wie een surseance van betaling of een akkoord geldt of die in een andere vergelijkbare toestand verkeert ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie;
  - b. wiens faillissement of liquidatie is aangevraagd of tegen wie een procedure van surseance van betaling of akkoord dan wel een andere soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie, aanhangig is gemaakt;
  - c. jegens wie een rechterlijke uitspraak met kracht van gewijsde volgens de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie is gedaan, waarbij een delict is vastgesteld dat in strijd is met zijn beroepsgedragsregels;
  - d. die in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout heeft begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken;
  - e. die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidsbijdragen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;
  - f. die niet aan zijn verplichtingen heeft voldaan ten aanzien van de betaling van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland;
  - g. die zich in ernstige mate schuldig heeft gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge de artikelen 45 tot en met 53 kunnen worden verlangd, of die inlichtingen niet heeft verstrekt.
4. Een aanbestedende dienst kan in verband met de toepassing van het eerste of derde lid de gegadigde of inschrijver verzoeken om bewijsstukken of verklaringen als bedoeld in artikel 46.

Artikel 46

1. Als instantie die bevoegd is tot het afgeven van een bewijsstuk waaruit blijkt dat een gegadigde of inschrijver voor een overheidsopdracht niet verkeert in een van de omstandigheden, bedoeld in artikel 45, derde lid, onderdelen a en b, geldt de griffier van de rechtbank die op grond van artikel 2 van de Faillissementswet bevoegd is tot het uitspreken van de faillietverklaring van de gegadigde of tot het op die gegadigde of inschrijver van toepassing verklaren van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.
2. Als instantie die bevoegd is tot het afgeven van een verklaring waaruit blijkt dat een gegadigde of inschrijver niet verkeert in de omstandigheden, bedoeld in artikel 45, eerste of derde lid, onderdeel c, geldt de Minister van Justitie die op grond van artikel 35 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens bevoegd is een verklaring omtrent gedrag af te geven.
3. Als instantie die bevoegd is tot het afgeven van een verklaring waaruit blijkt dat een gegadigde of inschrijver voor een overheidsopdracht niet verkeert in de omstandigheid, bedoeld in artikel 45, derde lid, onderdeel e, geldt voor zowel de bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen, als voor de bijdragen ten behoeve van de volksverzekeringen, de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.
4. Als instantie die bevoegd is tot het afgeven van een bewijsstuk waaruit blijkt dat een gegadigde of inschrijver voor een overheidsopdracht niet verkeert in de omstandigheid, bedoeld in artikel 45, derde lid, onderdeel f, geldt de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen.
5. Wanneer in het land waarin de gegadigde of inschrijver gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring als bedoeld in het eerste tot en met het vierde lid, wordt afgegeven, kan de gegadigde of inschrijver volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.

Artikel 47

1. Een ondernemer die aan een overheidsopdracht wenst deel te nemen, kan door een aanbestedende dienst worden verzocht aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of

in het handelsregister is ingeschreven, of een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in bijlage 5, onderdeel A, voor overheidsopdrachten voor werken, als bedoeld in bijlage 5, onderdeel B, voor overheidsopdrachten voor leveringen en als bedoeld in bijlage 5, onderdeel C, voor overheidsopdrachten voor diensten.

2. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan een aanbestedende dienst, indien de gegadigden of de inschrijvers over een bijzondere vergunning dienen te beschikken of indien zij lid van een bepaalde organisatie dienen te zijn om in hun land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat zij aantonen dat zij over deze vergunning beschikken, of lid van de bedoelde organisatie zijn.

Artikel 48

1. Een ondernemer kan zijn financiële en economische draagkracht aantonen door middel van:

- a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's,
- b. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de ondernemer is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft, of
- c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de ondernemer met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn.

2. Een ondernemer kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. Een ondernemer toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.

3. Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in het tweede lid, kan een samenwerkingsverband van ondernemers als bedoeld in artikel 4 zich beroepen op de draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.

4. Een aanbestedende dienst geeft in de aankondiging van de overheidsopdracht of in de uitnodiging tot inschrijving aan welke referenties, genoemd in het eerste lid, en andere bewijsstukken overgelegd dienen te worden.

5. Wanneer de ondernemer om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde referenties over te leggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.

Artikel 49

1. Een aanbestedende dienst beoordeelt en controleert de technische bekwaamheid of beroepsbekwaamheid van de ondernemers op basis van het tweede en derde lid.

2. Ondernemers kunnen hun technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen of diensten, aantonen:

- a. aan de hand van een lijst van de werken die de afgelopen vijf jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd en waarin het bedrag van de werken, de plaats en het tijdstip waarop ze zijn uitgevoerd vermeld wordt, en waarin wordt aangegeven of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht en die door de bevoegde instantie rechtstreeks aan de aanbestedende dienst worden toegezonden,
- b. aan de hand van een lijst van de voornaamste leveringen of diensten die gedurende de afgelopen drie jaar werden verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen en diensten worden aangetoond in het geval van leveringen of diensten voor een aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit heeft afgegeven of medeondertekend of in het geval van leveringen of diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de ondernemer,
- c. aan de hand van een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de ondernemer behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit

te voeren,

- d. aan de hand van een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek,
  - e. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden, aan de hand van een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen,
  - f. aan de hand van de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast,
  - g. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten, aan de hand van de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de ondernemer kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht,
  - h. aan de hand van een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar,
  - i. aan de hand van een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt,
  - j. aan de hand van de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of
  - k. wat de te leveren producten betreft aan de hand van monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.
3. Een ondernemer kan zich voor bepaalde overheidsopdrachten beroepen op de bekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen. In dat geval toont hij de aanbestedende dienst aan dat hij kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen.
  4. Onder de voorwaarden, genoemd in het derde lid, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de bekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.
  5. Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor leveringen, waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn, overheidsopdrachten voor diensten of overheidsopdrachten voor werken, kan de geschiktheid van ondernemers om die diensten te verlenen of die installatiewerkzaamheden of werken uit te voeren, worden beoordeeld aan de hand van met name hun praktische vaardigheden, technische kennis, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid.
  6. De aanbestedende dienst geeft in de aankondiging of in de uitnodiging tot indiening van een inschrijving aan, welke van de in het tweede lid genoemde referenties hij verlangt.

Artikel 50

1. Indien een aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de ondernemer aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.
2. Een aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. Een aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van ondernemers.

Artikel 51

1. Indien een aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in artikel 49, tweede lid, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de ondernemer aan bepaalde normen

inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de desbetreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.

2. Een aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de ondernemers overleggen.

Artikel 52

Een aanbestedende dienst kan verlangen dat de ondernemers de uit hoofde van de artikelen 45 tot en met 51 overgelegde verklaringen en bescheiden aanvullen of nader toelichten.

Artikel 53

1. Een aanbestedende dienst mag de opnemingslijst op een lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet aan ondernemers uit andere lidstaten voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.
2. De ondernemers die op een officiële lijst zijn opgenomen of in het bezit zijn van een certificaat, kunnen bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. Op dit bewijs of dit certificaat worden de referenties vermeld op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst.
3. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie waarin de ondernemer is gevestigd, bevestigde opnemingslijst op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor een aanbestedende dienst een vermoeden van geschiktheid met betrekking tot de eisen genoemd in de artikelen 45, eerste lid en derde lid, onderdelen a tot en met d en g, 47, 48, eerste lid, onderdelen b en c, 49, tweede lid, onderdelen a tot en met f en h tot en met k.
4. Een aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opnemingslijst of de certificering, bedoeld in het derde lid, kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen, met dien verstande dat met betrekking tot de betaling van socialezekerheidsbijdragen en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer bij een overheidsopdracht een aanvullende verklaring kan worden verlangd.

Artikel 54

1. Een aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht op grond van:
  - a. criteria die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht, indien de gunning aan de inschrijver met de vanuit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving plaatsvindt, of
  - b. het criterium de laagste prijs.
2. Een aanbestedende dienst specificiert in het geval, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen criteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.
3. Wanneer volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging mogelijk is, vermeldt de aanbestedende dienst in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document of, bij de concurrentiegerichte dialoog, in het beschrijvend document, de criteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.

Artikel 55

1. De mededeling van een aanbestedende dienst van een gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een ondernemer.
2. Een aanbestedende dienst sluit niet eerder een raamovereenkomst en gunt niet eerder een overheidsopdracht op basis van een gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die

gunningsbeslissing is verstreken.

3. De mededeling, bedoeld in het tweede lid, bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing. De mededeling wordt in ieder geval verzonden per fax of elektronische post.
4. Van de termijn, genoemd in het tweede lid, kan een aanbestedende dienst slechts afwijken indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.

Artikel 56

1. Wanneer voor een bepaalde overheidsopdracht inschrijvingen worden gedaan die in verhouding tot de te verrichten werken, leveringen of diensten abnormaal laag lijken, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijvingen kan afwijzen, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de desbetreffende inschrijving.
2. De verduidelijkingen, bedoeld in het eerste lid, kunnen in ieder geval verband houden met:
  - a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces van de producten of van de dienstverlening,
  - b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren,
  - c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver,
  - d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd, of
  - e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver.
3. De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de desbetreffende inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.
4. Wanneer een aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver overheidssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, wanneer de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend.
5. Wanneer de aanbestedende dienst in een situatie als bedoeld in het vierde lid een inschrijving afwijst, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.

§ 13. Elektronische veiling

Artikel 57

1. In het kader van de openbare procedure, de niet-openbare procedure, de procedure van gunning door onderhandelingen, in het geval, bedoeld in artikel 30, eerste lid, onderdeel a, en in het kader van een dynamisch aankoopstelsel kan een aanbestedende dienst de gunning van de overheidsopdracht vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.
2. In het kader van een raamovereenkomst die met meerdere ondernemers is gesloten als bedoeld in artikel 32, tiende lid, onderdeel b, kan een aanbestedende dienst de gunning van de overheidsopdracht vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld.
3. Artikel 54, eerste lid, is van overeenkomstige toepassing.
4. Een aanbestedende dienst die gebruik maakt van de elektronische veiling, meldt dit in de aankondiging van de overheidsopdracht.
5. Het beschrijvend document bevat ten minste de volgende informatie:
  - a. de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten,
  - b. de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht,

- c. de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld,
  - d. relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling,
  - e. de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, of
  - f. relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding.
6. Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht een aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.
7. Een aanbestedende dienst waarborgt dat alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan, tegelijkertijd langs elektronische weg worden uitgenodigd om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.
8. Een aanbestedende dienst waarborgt dat het verzoek, bedoeld in het zevende lid, alle relevante informatie bevat voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en het tijdstip en het aanvangsuur van de elektronische veiling preciseert.
9. Een aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.
10. Een aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.
11. Wanneer een aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging:
- a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en
  - b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen.
12. In de formule, bedoeld in het elfde lid, onderdeel b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. Eventuele marges worden daartoe door de aanbestedende dienst vooraf in een bepaalde waarde uitgedrukt.
13. Wanneer een aanbestedende dienst varianten toestaat, verstrekt de aanbestedende dienst voor een variant de afzonderlijke formule.
14. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen. Indien dat in het beschrijvend document vermeld is, kan de aanbestedende dienst ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen.
15. Een aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen.
16. Een aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.
17. Een aanbestedende dienst kan de elektronische veiling afsluiten door:
- a. in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting aan te geven,
  - b. de veiling af te sluiten wanneer hij geen nieuwe prijzen meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen, waarbij hij in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling de termijn die hij na ontvangst van de laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten preciseert, of
  - c. de veiling af te sluiten wanneer alle fasen van de veiling die in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.
18. Wanneer een aanbestedende dienst besloten heeft om de elektronische veiling overeenkomstig het zeventiende lid, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in het zeventiende lid, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging om deel te nemen aan de veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.

19. Na de sluiting van de elektronische veiling gunt een aanbestedende dienst de overheidsopdracht overeenkomstig artikel 54 op basis van de resultaten van de elektronische veiling.
20. Een aanbestedende dienst maakt geen misbruik van de methode van de elektronische veiling, noch gebruikt hij de methode om concurrentie te beletten, te beperken of te vervalsen of om wijzigingen aan te brengen in het voorwerp van de overheidsopdracht zoals omschreven in de aankondiging van de overheidsopdracht en vastgelegd in het beschrijvend document.

§ 14. Voorschriften voor concessieovereenkomsten voor openbare werken

Artikel 58

1. De artikelen 55, 58, tweede lid tot en met 63 zijn van overeenkomstige toepassing op alle door aanbestedende diensten gesloten concessieovereenkomsten voor openbare werken, waarvan de waarde, exclusief omzetbelasting het bedrag genoemd in artikel 56 van richtlijn nr. 2004/18/EG of meer bedraagt.
2. De waarde, bedoeld in het eerste lid, wordt berekend volgens de voorschriften voor overheidsopdrachten voor werken, bedoeld in artikel 9.

Artikel 59

1. Dit besluit is niet van toepassing op concessieovereenkomsten voor openbare werken die
  - a. gesloten zijn onder dezelfde voorwaarden als de overheidsopdrachten voor diensten, bedoeld in de artikelen 12, 13 en 14, of
  - b. gesloten zijn door een aanbestedende dienst die een of meer activiteiten als bedoeld in artikelen 3 tot en met 7 van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren uitoefent, indien deze concessieovereenkomsten met het oog op de uitoefening van deze activiteiten zijn gesloten.
2. Artikel 11 is van overeenkomstige toepassing op concessieovereenkomsten voor openbare werken.

Artikel 60

1. Een aanbestedende dienst, die gebruik wil maken van een concessieovereenkomst voor openbare werken, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging te kennen.
2. Een aankondiging betreffende concessieovereenkomsten voor openbare werken bevat de inlichtingen, genoemd in bijlage 4, onderdeel C, en alle door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen in het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld.
3. Artikel 36, tweede tot en met negende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 61

1. Een aanbestedende dienst, die gebruik wil maken van een concessieovereenkomst voor openbare werken, stelt voor de indiening van de inschrijvingen op de concessie een termijn vast van ten minste 52 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging. Artikel 38, zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.
2. Artikel 38, tiende lid, is van overeenkomstige toepassing op de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 62

1. Een aanbestedende dienst:
  - a. verplicht de houder van een concessie voor openbare werken overheidsopdrachten van ten minste 30 procent van de totale waarde van de werken waarvoor een concessie wordt verleend, aan derden uit te besteden. Dit minimumpercentage dient in de concessieovereenkomst voor openbare werken te worden vermeld, of
  - b. verzoekt de gegadigden of inschrijvers voor de concessie zelf in hun inschrijvingen aan te geven welk percentage van de totale waarde van de werken waarvoor de concessie wordt verleend, zij aan derden denken

uit te besteden.

2. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de houder van een door hem verleende concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, de artikelen 64 tot en met 66 in acht neemt.

Artikel 63

1. Dit besluit is niet van toepassing op aanvullende werken die noch in het aanvankelijk overwogen ontwerp van de concessie noch in het oorspronkelijke contract waren opgenomen en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden voor de uitvoering van het werk zoals dat daarin is beschreven en dat door de aanbestedende dienst aan de concessiehouder wordt opgedragen, noodzakelijk zijn geworden, mits:
  - a. zij worden gegund aan de ondernemer die dit werk uitvoert wanneer deze aanvullende werken uit technisch of economisch oogpunt niet los van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder de aanbestedende diensten grote ongemakken te bezorgen, of
  - b. wanneer deze werken, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden gescheiden, voor de vervolmaking ervan strikt noodzakelijk zijn.
2. Het totale bedrag van de voor de aanvullende diensten of werken gegunde overheidsopdrachten, bedoeld in het eerste lid, mag niet hoger zijn dan 50 procent van het bedrag van het hoofdwerk waarvoor de concessie is verleend.

Artikel 64

1. Een houder van een concessie voor openbare werken, die zelf geen aanbestedende dienst is, past bij de gunning van overheidsopdrachten voor werken bij derden de voorschriften voor de mededeling, bedoeld in artikel 65, toe wanneer de waarde van deze overheidsopdrachten, exclusief omzetbelasting, het bedrag genoemd in artikel 63, eerste lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG of meer bedraagt. Mededeling is niet vereist wanneer een overheidsopdracht voor werken aan de voorwaarden, genoemd in artikel 31, voldoet.
2. Een houder van een concessie, bedoeld in het eerste lid, berekent de waarde van de overheidsopdrachten volgens artikel 9.
3. Een samenwerkingsverband van ondernemingen dat gevormd is om de concessie te verwerven, of met dit samenwerkingsverband verbonden ondernemingen, worden niet als derden als bedoeld in het eerste lid beschouwd.
4. Een onderneming die zich inschrijft voor een concessie, voegt bij de inschrijving een limitatieve lijst van verbonden ondernemingen en deelt de aanbestedende dienst de wijzigingen in deze lijst van verbonden ondernemingen steeds onverwijld mee.

Artikel 65

1. Een houder van een concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is en die een overheidsopdracht voor werken aan een derde wenst te gunnen, geeft zijn voornemen hiertoe in een aankondiging te kennen.
2. De aankondiging, bedoeld in het eerste lid, bevat de inlichtingen, genoemd in bijlage 4, onderdeel C, en alle door de houder van de concessie voor openbare werken nuttig geachte inlichtingen in het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld.
3. Een aanbestedende dienst deelt de aankondiging, bedoeld in het tweede lid, overeenkomstig artikel 36, tweede tot en met negende lid, mee.

Artikel 66

Bij overheidsopdrachten voor werken die worden gegund door een houder van een concessie voor openbare werken die zelf geen aanbestedende dienst is, bedraagt de door de concessiehouder vast te stellen termijn voor de ontvangst van de aanvragen tot deelneming ten minste 37 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht, en de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen ten minste 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of van de uitnodiging tot inschrijving. Artikel 38, zevende tot en met tiende lid, is van overeenkomstige toepassing.

§ 15. Prijsvragen

Artikel 67

Een aanbestedende dienst stelt de voorschriften voor het uitschrijven van een prijsvraag vast overeenkomstig de artikelen 68 tot en met 75 en stelt deze voorschriften ter beschikking aan belangstellende ondernemers.

Artikel 68

1. De artikelen 68 tot en met 75 zijn van toepassing op een prijsvraag door een aanbestedende dienst, bedoeld in artikel 7, onderdelen a, onder 1°, en b, onder 1° en 3° voor het gunnen van een overheidsopdracht voor diensten, of waarin prijzengeld of een vergoeding wordt betaald, wanneer de geraamde waarde van de overheidsopdracht voor diensten, van het prijzengeld of van de vergoeding ten minste gelijk is aan het bedrag dat ingevolge artikel 7, onderdelen a, onder 1°, en b, onder 1° en 3° op de betrokken aanbestedende dienst en de betrokken diensten van toepassing is.
2. Artikel 9, tweede lid, is van toepassing.
3. Indien een aanbestedende dienst in de voorschriften van de prijsvraag niet uitsluit dat gunning van de overheidsopdracht geschiedt volgens de procedure, bedoeld in artikel 31, derde lid, wordt bij de bepaling van het totale bedrag van het prijzengeld of de vergoeding aan de deelnemers, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, de waarde meegerekend van de overheidsopdracht, exclusief omzetbelasting, die later kan worden gegund.

Artikel 69

De artikelen 11 tot en met 14 zijn van overeenkomstige toepassing op prijsvragen als bedoeld in artikel 68, eerste lid, onderdeel b.

Artikel 70

1. Een aanbestedende dienst die een prijsvraag wil uitschrijven, publiceert hiertoe een aankondiging van een prijsvraag.
2. Een aanbestedende dienst die een prijsvraag heeft uitgeschreven stelt een aankondiging betreffende de resultaten van de prijsvraag op.
3. Indien openbaarmaking van de gegevens over de uitslag van de prijsvraag de toepassing van de wet in de weg zou staan, met het openbaar belang in strijd zou zijn, de rechtmatige commerciële belangen van een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke onderneming zou kunnen schaden of afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen dienstverleners zou kunnen doen, behoeft de aanbestedende dienst deze gegevens niet mee te delen.

Artikel 71

1. De aankondiging, bedoeld in artikel 70, eerste en tweede lid, bevat de inlichtingen, genoemd in bijlage 4, onderdeel D, en wordt opgesteld in de vorm van het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn 2004/18/EG bedoelde procedure is vastgesteld en gezonden aan de Commissie.
2. Op de aankondiging, bedoeld in het eerste lid, is artikel 36, tweede tot en met achtste lid van toepassing.

Artikel 72

1. Artikel 42, eerste tot en met derde, en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing op mededelingen betreffende een prijsvraag.
2. De jury neemt na afloop van de voor de indiening van plannen en ontwerpen gestelde termijn kennis van de inhoud daarvan.
3. Artikel 42, zesde tot en met elfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing op de middelen voor elektronische ontvangst van plannen en ontwerpen.

Artikel 73

1. Bij een prijsvraag met een beperkt aantal deelnemers stelt een aanbestedende dienst duidelijke en niet-discriminerende selectiecriteria vast.
2. Een aanbestedende dienst waarborgt dat in alle gevallen met het aantal kandidaten dat wordt uitgenodigd om aan de prijsvraag deel te nemen een daadwerkelijke mededinging wordt gewaarborgd.

Artikel 74

1. Een aanbestedende dienst waarborgt dat de jury bestaat uit natuurlijke personen die onafhankelijk van de deelnemers aan de prijsvraag zijn.
2. Wanneer een aanbestedende dienst van de deelnemers aan een prijsvraag een bijzondere beroepskwalificatie eist, waarborgt hij dat ten minste een derde van de juryleden dezelfde kwalificatie of een gelijkwaardige kwalificatie heeft.

Artikel 75

1. De jury is onafhankelijk.
2. De jury onderzoekt de projecten op basis van door de gegadigden anoniem voorgelegde ontwerpen en op grond van de criteria die in de aankondiging van de prijsvraag zijn vermeld.
3. De jury stelt een door haar leden ondertekend verslag op met de door haar op basis van de merites van elk project vastgestelde rangorde van de projecten, vergezeld van haar opmerkingen en eventuele punten die verduidelijking behoeven.
4. De jury eerbiedigt de anonimiteit van gegadigden totdat het oordeel van de jury bekend is gemaakt.
5. De jury kan gegadigden zo nodig uitnodigen om door de jury in haar notulen vermelde vragen te beantwoorden teneinde duidelijkheid te verschaffen omtrent bepaalde aspecten van de projecten.
6. Een aanbestedende dienst waarborgt dat van de dialoog tussen de leden van de jury en de gegadigden volledige notulen worden opgesteld.

§ 16. Correctiemechanisme en informatievoorziening

Artikel 76

1. Indien de Commissie toepassing geeft aan de procedures, bedoeld in artikel 3 van richtlijn nr. 89/665/EEG, verleent de betrokken aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, bedoeld in artikel 8, tweede lid, of de concessiehouder, bedoeld in artikel 64, eerste lid, zijn medewerking daaraan overeenkomstig het tweede tot en met het vierde lid.
2. Binnen 21 dagen na ontvangst van de kennisgeving van de Commissie van de redenen waarom zij meent dat er een duidelijke en kennelijke schending heeft plaatsgevonden, deelt de aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, bedoeld in artikel 8, tweede lid, of de concessiehouder, bedoeld in artikel 64, eerste lid, de Commissie mee:
  - a. de bevestiging dat de schending ongedaan is gemaakt,
  - b. een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie is ondernomen, of
  - c. een kennisgeving waarin wordt meegedeeld dat de aanbestedingsprocedure hetzij op initiatief van de aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, bedoeld in artikel 8, tweede lid, of de concessiehouder, bedoeld in artikel 64, eerste lid, hetzij in het kader van de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van richtlijn nr. 89/665/EEG is opgeschort.
3. Een met redenen omklede conclusie als bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, kan met name worden gebaseerd op het feit dat tegen de beweerde schending beroep bij een rechter of beroep als bedoeld in artikel 2, achtste lid, van richtlijn nr. 89/665/EEG is ingesteld. In dat geval deelt de aanbestedende dienst de Commissie het resultaat van deze procedures mee, zodra dit bekend is.
4. In geval van kennisgeving waarbij wordt meegedeeld dat een aanbestedingsprocedure is opgeschort overeenkomstig het tweede lid, onderdeel c, stelt de aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, bedoeld in artikel 8, tweede lid, of de concessiehouder, bedoeld in artikel 64, eerste lid, de Commissie ervan in kennis dat de

opschorting is ingetrokken of dat een andere aanbestedingsprocedure is ingeleid die geheel of gedeeltelijk verband houdt met de voorgaande procedure. Deze nieuwe kennisgeving bevestigt dat de beweerde schending ongedaan is gemaakt, of bevat een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie heeft plaatsgevonden.

Artikel 77

1. Onze Minister zendt ieder jaar uiterlijk op 31 oktober aan de Commissie een statistisch overzicht van de in het voorgaande jaar door de aanbestedende diensten gegunde overheidsopdrachten, uitgesplitst naar overheidsopdrachten voor leveringen, overheidsopdrachten voor diensten en overheidsopdrachten voor werken.
2. Onze Minister vermeldt voor centrale overheidsinstanties als bedoeld in bijlage IV van richtlijn nr. 2004/18/EG in het statistische overzicht ten minste:
  - a. het aantal en de waarde van de gegunde overheidsopdrachten die onder dit besluit vallen;
  - b. het aantal en de totale waarde van de overheidsopdrachten gegund op grond van de afwijkingen van de Overeenkomst inzake overheidsopdrachten.
3. Voorzover mogelijk splitst Onze Minister de in het tweede lid, onderdeel a, genoemde gegevens als volgt uit:
  - a. naar de toegepaste procedure voor het gunnen van de overheidsopdrachten;
  - b. binnen iedere procedure, de werken overeenkomstig bijlage 1, de producten en diensten overeenkomstig bijlage 2, aangeduid met de categorie van CPV-nomenclatuur.
  - c. naar de nationaliteit van de ondernemer waaraan de overheidsopdracht is gegund.
4. Voor overheidsopdrachten die zijn gegund door middel van een procedure van gunning door onderhandelingen, splitst Onze Minister de gegevens, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, bovendien uit naar de in de artikelen 29 en 31 genoemde omstandigheden en worden het aantal en de waarde van de overheidsopdrachten opgegeven die zijn gegund per lidstaat en per derde land van vestiging van degenen aan wie de overheidsopdrachten zijn gegund.
5. Voor iedere categorie aanbestedende diensten die niet in bijlage IV van richtlijn nr. 2004/18/EG is opgenomen, vermeldt Onze Minister in het statistische overzicht ten minste:
  - a. het aantal en de waarde van de gegunde overheidsopdrachten, uitgesplitst overeenkomstig het tweede lid, onderdeel a,
  - b. de totale waarde van de gegunde overheidsopdrachten op grond van de afwijkingen van de overeenkomst.
6. In het statistische overzicht vermeldt Onze Minister ook de andere statistische gegevens die op grond van de overeenkomst worden verlangd.
7. Aanbestedende diensten verstrekken Onze Minister de gegevens die deze nodig heeft voor de informatieverstrekking aan de Commissie, bedoeld in het eerste tot en met het zesde lid. Aanbestedende diensten nemen daarbij, voor zover van toepassing, de nadere voorschriften, bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de Raamwet EEG-voorschriften aanbestedingen, in acht.

Artikel 78

1. Onze Minister stelt de Commissie regelmatig in kennis van wijzigingen in de lijst van centrale overheidsinstanties, bedoeld in bijlage IV van richtlijn nr. 2004/18/EG.
2. Onze Minister stelt de Commissie regelmatig in kennis van wijzigingen in de lijst van publiekrechtelijke instellingen, bedoeld in bijlage III van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 17. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 79

In afwijking van artikel 46, derde lid, geldt tot 1 januari 2006 als instantie die bevoegd is tot het afgeven van een verklaring waaruit blijkt dat een gegadigde of inschrijver voor een overheidsopdracht niet verkeert in de omstandigheid, bedoeld in artikel 45, derde lid, onderdeel e, voor zover het betreft bijdragen ten behoeve van werknemersverzekeringen, het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen.

Artikel 80

1. Een wijziging van de bedragen, genoemd in artikel 7 van richtlijn nr. 2004/18/EG treedt voor de toepassing van artikel 7 van dit besluit in werking met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijzigingsrichtlijn uitvoering moet zijn gegeven.
2. Een wijziging van de standaardformulieren uit richtlijn nr. 2001/78/EG treedt voor de toepassing van de artikelen 35 en 36 van dit besluit in werking met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijzigingsverordening uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 81

Het Besluit overheidsaanbestedingen wordt ingetrokken, met dien verstande dat het Besluit overheidsaanbestedingen tot uiterlijk 31 januari 2006 van toepassing blijft op de gunning van opdrachten waarvoor een aanbestedende dienst heeft verklaard dat het Besluit overheidsaanbestedingen tot uiterlijk die datum van toepassing blijft, in:

- a. een aankondiging als bedoeld in artikel 11, tweede lid, van richtlijn nr. 93/37/EEG, 9, tweede lid, van richtlijn nr. 93/36/EEG, of 15, tweede lid, van richtlijn nr. 92/50/EEG, of
- b. een verzoek om inschrijving als bedoeld in:
  - 1°. artikel 13, tweede lid, van richtlijn nr. 93/37/EEG,
  - 2°. artikel 11, tweede lid, van richtlijn nr. 93/36/EEG, of
  - 3°. artikel 19, tweede lid, van richtlijn nr. 92/50/EEG.

Artikel 82

Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag van de derde maand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 83

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Tavarnelle, 16 juli 2005

Beatrix

De Minister van Economische Zaken ,
L. J. Brinkhorst

Uitgegeven de zesde september 2005

De Minister van Justitie ,
J. P. H. Donner

Bijlage 1. Lijst van werkzaamheden als bedoeld in artikel 1, onderdeel h (overheidsopdrachten voor werken)

NACE		code
		CPV
Sectie	BOUWNIJVERHEID	
F		
Afdeling	Groep	Klasse
Omschrijving		Toelichting

NACE			code CPV
Sectie F	BOUWNIJVERHEID		
Afdeling	Groep	Klasse Omschrijving	Toelichting
45		Bouwnijverheid	Deze afdeling omvat: nieuwbouw, restauratiewerk en gewone reparaties.
	45.1	Het bouwrijp maken van terreinen	45100000
	45.11	Slopen van gebouwen; grondverzet	Deze klasse omvat: - het slopen van gebouwen en andere bouwwerken; - het ruimen van bouwterreinen; - het grondverzet: graven, ophogen, egaliseren en nivelleren van bouwterreinen, graven van sleuven en geulen, verwijderen van rotsen, grondverzet met behulp van explosieven enz.; - het geschikt maken van terreinen voor mijnbouw: - verwijderen van deklagen en overige werkzaamheden in verband met de ontsluiting van delfstoffen en de voorbereiding van de ontginning. Deze klasse omvat voorts: - de drainage van bouwterreinen; - de drainage van land- en bosbouwgrond.
	45.12	Proefboren en boren	Deze klasse omvat: - het proefboren en het nemen van bodemmonsters ten behoeve van de bouw of voor geofysische, geologische of dergelijke doeleinden. Deze klasse omvat niet: - het boren van putten voor de aardolie- of aardgaswinning, zie 11.20; - het boren van waterputten, zie 45.25; - het delven van mijnschachten, zie 45.25; - de aardolie- en aardgasexploratie en geofysisch, geologisch en seismisch onderzoek, zie 74.20.
	45.2	Burgerlijke en utiliteitsbouw, weg- en waterbouw;	45200000
	45.21	Algemene bouwkundige en civieltechnische werken	Deze klasse omvat: 45210000

NACE		code
		CPV
Sectie	BOUWNIJVERHEID	
F		
Afdeling	Groep	Klasse
		Omschrijving
		Toelichting
		de bouw van alle soorten gebouwen;
		de uitvoering van civieltechnische werken:
		bruggen (inclusief die voor verhoogde wegen), viaducten, tunnels en ondergrondse doorgangen,
		pijpleidingen, kabels en hoogspanningsleidingen over lange afstand,
		pijpleidingen, kabels en hoogspanningsleidingen in de bebouwde kom, bijkomende werken;
		het monteren en optrekken van geprefabriceerde constructies ter plaatse.
		Deze klasse omvat niet:
		diensten in verband met de aardolie- en de aardgaswinning, zie 11.20;
		het optrekken van volledige geprefabriceerde constructies van zelf vervaardigde onderdelen, niet van beton, zie 20, 26, 28;
		bouwwerkzaamheden aan of in stadions, zwembaden, sporthallen, tennisbanen, golfterreinen en andere sportaccommodaties, andere dan het optrekken van gebouwen, zie 45.23;
		installatiewerkzaamheden, zie 45.3;
		de afwerking van gebouwen, zie 45.4;
		architecten en ingenieurs, zie 74.20;
		projectbeheer voor de bouw, zie 74.20.
45.22	Dakbedekking en bouw van dakconstructies	Deze klasse omvat: 45220000
		de bouw van daken;
		dakbedekking;
		het waterdicht maken.
45.23	Wegenbouw	Deze klasse omvat: 45230000
		de bouw van autowegen, straten en andere wegen en paden voor voertuigen en voetgangers;

NACE			code
			CPV
Sectie	BOUWNIJVERHEID		
F			
Afdeling	Groep	Klasse	Omschrijving
			Toelichting
			de bouw van spoorwegen;
			de bouw van start- en landingsbanen;
			bouwwerkzaamheden aan of in stadions, zwembaden, sporthallen, tennisbanen, golfterreinen en andere sportaccommodaties, andere dan het optrekken van gebouwen;
			het schilderen van markeringen op wegen en parkeerplaatsen.
			Deze klasse omvat niet:
			voorafgaand grondverzet, zie 45.11.
	45.24	Waterbouw	Deze klasse omvat: 45240000
			de aanleg van:
			waterwegen, haven- en rivierwerken, jachthavens, sluizen enz.;
			dammen en dijken;
			baggerwerk;
			werkzaamheden onder water.
	45.25	Overige gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw	Deze klasse omvat: 45250000
			gespecialiseerde bouwwerkzaamheden ten behoeve van diverse bouwwerken, waarvoor specifieke ervaring of een speciale uitrusting nodig is:
			bouw van funderingen, inclusief heien;
			boren en aanleggen van waterputten, delven van mijnschachten;
			opbouw van niet zelf vervaardigde elementen van staal;
			buigen van staal;
			metselen, inclusief zetten van natuursteen;
			optrekken en afbreken van steigers en werkplatforms, inclusief verhuur van steigers en werkplatforms;
			bouw van schoorstenen en industriële ovens.

NACE			code
			CPV
Sectie	BOUWNIJVERHEID		
F			
Afdeling	Groep	Klasse Omschrijving	Toelichting
			Deze klasse omvat niet:
			de verhuur van steigers zonder optrekken en afbreken, zie 71.32.
45.3		Installatie	45300000
	45.31	Elektrische installatie	Deze klasse omvat: 45310000
			de installatie in gebouwen en andere bouwwerken van:
			elektrische bedrading en toebehoren;
			telecommunicatiesystemen;
			elektrische verwarmingssystemen;
			antennes;
			apparatuur voor brandalarm;
			alarminstallaties tegen diefstal;
			liften en roltrappen;
			bliksemafleiders enz.
	45.32	Isolatie	Deze klasse omvat: 45320000
			het aanbrengen in gebouwen en andere bouwwerken van isolatiemateriaal (warmte, geluid, trillingen).
			Deze klasse omvat niet:
			het waterdicht maken, zie 45.22.
	45.33	Loodgieterswerk	Deze klasse omvat: 45330000
			de installatie in gebouwen en andere bouwwerken van:
			waterleidingen en artikelen voor sanitair gebruik;
			gasaansluitingen;
			apparatuur en leidingen voor verwarming, ventilatie, koeling en klimaatregeling;
			sprinklerinstallaties.
			Deze klasse omvat niet:

NACE			code CPV
Sectie	BOUWNIJVERHEID		
F			
Afdeling	Groep	Klasse Omschrijving	Toelichting
			de installatie en reparatie van elektrische verwarmingsinstallaties, zie 45.31.
	45.34	Overige bouwinstallatie	Deze klasse omvat:
			45340000
			de installatie van verlichtings- en signaleringssystemen voor wegen, spoorwegen, luchthavens en havens;
			de installatie in en aan gebouwen en andere bouwwerken van toebehoren, niet elders geklasseerd.
	45.4	Afwerking van gebouwen	45400000
	45.41	Stukadoorswerk	Deze klasse omvat:
			45410000
			het aanbrengen van pleister- en stukadoorswerk (inclusief het aanbrengen van een hechtgrond) aan de binnen- of buitenzijde van gebouwen en andere bouwwerken.
	45.42	Schrijnwerk	Deze klasse omvat:
			45420000
			het plaatsen van niet zelf vervaardigde deuren, vensters, kozijnen, inbouwkeukens, trappen, winkelinrichtingen en dergelijke, van hout of van ander materiaal;
			de binnenafwerking, zoals plafonds, wandbekleding van hout, verplaatsbare tussenwanden enz.
			Deze klasse omvat niet:
			het leggen van parket of andere houten vloerbedekking, zie 45.43.
	45.43	Vloerafwerking en behangen	Deze klasse omvat:
			45430000
			het aanbrengen in gebouwen en andere bouwwerken van:
			vloer- of wandtegels van keramische stoffen, beton of gehouwen steen;
			parket en andere houten vloerbedekking;
			tapijt en vloerbedekking van linoleum, rubber of kunststof;
			vloerbedekking en wandbekleding van terrazzo, marmer, graniet of lei;
			behang.

NACE			code CPV
Sectie F	BOUWNIJVERHEID		
Afdeling	Groep	Klasse Omschrijving	Toelichting
	45.44	Schilderen en glaszetten	Deze klasse omvat: 45440000 het schilderen van het binnen- en buitenwerk van gebouwen; het schilderen van wegen- en waterbouwkundige werken; het aanbrengen van glas, spiegels enz. Deze klasse omvat niet: de installatie van vensters, zie 45.42.
	45.45	Overige werkzaamheden in verband met de afwerking van gebouwen	Deze klasse omvat: 45450000 de installatie van particuliere zwembaden; gevelreiniging met behulp van stoom, door middel van zandstralen enz.; overige werkzaamheden in verband met de afwerking van gebouwen, n.e.g. Deze klasse omvat niet: het reinigen van het interieur van gebouwen en andere bouwwerken, zie 74.70.
	45.5	Verhuur van bouw- of sloopmachines met bedieningspersoneel	45500000
	45.50	Verhuur van bouw- of sloopmachines met bedieningspersoneel	Deze klasse omvat niet: de verhuur van bouw- en sloopmachines zonder bedieningspersoneel, zie 71.32.

Bijlage 2. Diensten als bedoeld in artikel 1, onderdeel j

Onderdeel A

Categorie Benaming		CPC- indeling	CPV-indeling
1	Onderhoud en reparatie	6112, 6122, 633, 886	50100000 tot en met 50982000 (met uitzondering van 50310000 tot en met 50324200 en 50116510-9, 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0)
2	Vervoer te land, met inbegrip van vervoer per pantserwagen en koerier, met uitzondering van postvervoer	712 (m.u.v.)	60112000-6 tot en met 60129300-1 (met uitzondering

Categorie	Benaming	CPC-indeling	CPV-indeling
		71235), 7512, 87304	van 60121000 tot en met 60121600, 60122200-1, 60122230-0), en 64120000-3 tot en met 64121200-2
3	Luchtvervoer van passagiers en vracht, met uitzondering van postvervoer	73 (m.u.v. 7321)	62100000-3 tot en met 62300000-5 (met uitzondering van 62121000-6, 62221000-7)
4	Postvervoer te land en door de lucht	71235, 7321	60122200-1, 60122230-0 62121000-6, 62221000-7
5	Telecommunicatie	752	64200000-8 tot en met 64228200-2, 72318000-7, en 72530000-9 tot en met 72532000-3
6	Diensten van financiële instellingen: a) verzekeringsdiensten, b) bankdiensten en diensten in verband met beleggingen	Ex 81, 812, 814	66100000-1 tot en met 66430000-3 en 67110000-1 tot en met 67262000-1 ¹
7	Diensten in verband met computers	84	50300000-8 tot en met 50324200-4, 72100000-6 tot en met 72591000-4 (met uitzondering van 72318000-7 en 72530000-9 tot en met 72532000-3)
8	Onderzoeks- en ontwikkelingswerk	85	73000000-2 tot en met 73300000-5 (met uitzondering van 73200000-4, 73210000-7, 7322000-0)
9	Accountants en boekhouders	862	74121000-3 tot en met 74121250-0
10	Markt- en opinieonderzoek	864	74130000-9 tot en met 74133000-0, en 74423100-1, 74423110-4
11	Advies inzake bedrijfsvoering en beheer en aanverwante diensten	865, 866	73200000-4 tot en met 73220000-0, 74140000-2 tot en met 74150000-5 (met uitzondering van 74142200-8), en 74420000-9, 74421000-6, 74423000-0, 74423200-2, 74423210-5, 74871000-5, 93620000-0
12	Diensten van architecten; diensten van ingenieurs en geïntegreerde diensten van ingenieurs bij kant-en-klaar	867	74200000-1 tot en met 74276400-8, en

Categorie	Benaming	CPC-indeling	CPV-indeling
	opgeleverde projecten; diensten in verband met stedenbouw en landschapsarchitectuur; diensten in verband met aanverwante wetenschappelijke en technische adviezen; diensten voor keuring en controle		74310000-5 tot en met 74323100-0, en 74874000-6
13	Reclamewezen	871	74400000-3 tot en met 74422000-3
			(met uitzondering van 74420000-9 en 74421000-6)
14	Reiniging van gebouwen en beheer van onroerend goed	874, 82201 t/m 82206	70300000-4 tot en met 70340000-6, en 74710000-9 tot en met 7476000-4
15	Uitgeven en drukken, voor een vast bedrag of op contractbasis	88442	78000000-7 tot en met 78400000-1
16	Straatreiniging en afvalverzameling; afvalwaterverzameling en -verwerking en aanverwante diensten	94	90100000-8 tot en met 90320000-6, en 50190000-3, 50229000-6, 50243000-0

Onderdeel B

Categorie	Benaming	CPC-indeling	CPV-indeling
17	Hotels en restaurants	64	55000000-0 tot en met 55524000-9, en 93400000-2 tot en met 93411000-2
18	Vervoer per spoor	711	60111000-9, en 60121000-2 tot en met 60121600-8
19	Vervoer over water	72	61000000-5 tot en met 61530000-9, en 63370000-3 tot en met 63372000-7
20	Vervoersondersteunende activiteiten	74	62400000-6, 62440000-8, 62441000-5, 62450000-1, 63000000-9 tot en met 63600000-5 (met uitzondering van 63370000-3, 63371000-0, 63372000-7), en 74322000-2, 93610000-7
21	Rechtskundige diensten	861	74110000-3 tot en met 74114000-1
22	Arbeidsbemiddeling	872	74500000-4 tot en met 74540000-6 (met uitzondering van 74511000-4), en 95000000-2 tot en met 95140000-5
23	Opsporing en beveiliging, met uitzondering van vervoer per pantserwagen	873 (m.u.v. 87304)	74600000-5 tot en met 74620000-1
24	Onderwijs	92	80100000-5 tot en met 80430000-7

Categorie	Benaming	CPC-indeling	CPV-indeling
25	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	93	74511000-4, en 85000000-9 tot en met 85323000-9 (met uitzondering van 85321000-5 en 85322000-2)
26	Cultuur, sport en recreatie	96	74875000-3 tot en met 74875200-5, en 92000000-1 tot en met 92622000-7 (met uitzondering van 92230000-2)
27	Overige diensten		

Bijlage 3. Lijst van producten als bedoeld in artikel 7, betreffende het plaatsen van opdrachten door aanbestedende diensten op het gebied van defensie

Hoofdstuk 25: Zout; zwavel; aarde en steen; gips, kalk en cement

Hoofdstuk 26: Metaalertsen, slakken en assen

Hoofdstuk 27: Minerale brandstoffen, aardolie en distillatieproducten daarvan; bitumineuze stoffen; minerale was, met uitzondering van:

ex 27.10: bijzondere motorbrandstoffen

Hoofdstuk 28: Anorganische chemische producten; anorganische of organische verbindingen van edele metalen, van radioactieve elementen, van zeldzame aardmetalen en van isotopen, met uitzondering van:

ex 28.09: explosieven

ex 28.13: explosieven

ex 28.14: traangas

ex 28.28: explosieven

ex 28.32: explosieven

ex 28.39: explosieven

ex 28.50: toxicologische producten

ex 28.51: toxicologische producten

ex 28.54: explosieven

Hoofdstuk 29: Organische chemische producten,

met uitzondering van:

ex 29.03: explosieven

ex 29.04: explosieven

ex 29.07: explosieven

ex 29.08: explosieven

ex 29.11: explosieven

ex 29.12: explosieven

ex 29.13: toxicologische producten

ex 29.14: toxicologische producten

ex 29.15: toxicologische producten

ex 29.21: toxicologische producten

ex 29.22: toxicologische producten

ex 29.23: toxicologische producten

ex 29.26: explosieven

ex 29.27: toxicologische producten

ex 29.29: explosieven

Hoofdstuk 30: Farmaceutische producten

Hoofdstuk 31: Meststoffen

Hoofdstuk 32: Looi- en verextracten; looizuur (tannine) en derivaten daarvan; kleur- en verfstoffen, verf en vernis en verfmiddelen; mastiek; inkt

Hoofdstuk 33: Etherische oliën en harsaroma's; parfumerieën, toiletartikelen en cosmetische producten

Hoofdstuk 34: Zeep, organische tensioactieve producten; wasmiddelen, smeermiddelen, kunstwas, bereide was, poets- en onderhoudsmiddelen, kaarsen en dergelijke artikelen, modelleerpasta's en tandtechnische waspreparaten

Hoofdstuk 35: Eiwitstoffen; lijm; enzymen

Hoofdstuk 37: Producten voor fotografie en cinematografie

Hoofdstuk 38: Diverse producten van de chemische industrie,

met uitzondering van:

ex 38.19: toxicologische producten

Hoofdstuk 39: Kunstmatige plastische stoffen, ethers en esters van cellulose, kunstharsen en werken daarvan, met uitzondering van:

ex 39.03: explosieven

Hoofdstuk 40: Rubber (natuurlijke en synthetische rubber en factis) en werken van rubber, met uitzondering van:

ex 40.11: kogelbestendige banden

Hoofdstuk 41: Huiden, vellen en leder

Hoofdstuk 42: Lederwaren; zadel- en tuigmakerswerk; reisartikelen, dameshandtassen en dergelijke bergingsmiddelen; werken van darmen

Hoofdstuk 43: Pelterijen en bontwerk; namaakbont

Hoofdstuk 44: Hout, houtskool en houtwaren

Hoofdstuk 45: Kurk en kurkwaren

Hoofdstuk 46: Vlechtwerk en mandenmakerswerk

Hoofdstuk 47: Stoffen voor het vervaardigen van papier

Hoofdstuk 48: Papier en karton; cellulose-, papier- en kartonwaren

Hoofdstuk 49: Artikelen van de boekhandel en producten van de grafische kunst

Hoofdstuk 65: Hoofddeksels en delen daarvan,

Hoofdstuk 66: Paraplu's, parasols, wandelstokken, zweepen, rijzweepen, alsmede delen daarvan

Hoofdstuk 67: Geprepareerde veren en geprepareerd dons en artikelen van veren of van dons; kunstbloemen; werken van mensenhaar

Hoofdstuk 68: Werken van steen, van gips, van cement, van asbest, van mica en van dergelijke stoffen

Hoofdstuk 69: Keramische producten

Hoofdstuk 70: Glas en glaswerk

Hoofdstuk 71: Echte parels, natuurlijke en andere edelstenen en halfedelstenen, edele metalen en metalen geplateerd met edele metalen, alsmede werken daarvan; fancy-bijouerieën

Hoofdstuk 73: Gietijzer, ijzer en staal

Hoofdstuk 74: Koper

Hoofdstuk 75: Nikkel

Hoofdstuk 76: Aluminium

Hoofdstuk 77: Magnesium, beryllium

Hoofdstuk 78: Lood

Hoofdstuk 79: Zink

Hoofdstuk 80: Tin

Hoofdstuk 81: Andere onedele metalen

Hoofdstuk 82: Gereedschap; messenmakerswerk, lepels en vorken, van onedel metaal, met uitzondering van:

ex 82.05: gereedschap

ex 82.07: stukken gereedschap

Hoofdstuk 83: Allerlei werken van onedele metalen

Hoofdstuk 84: Stoomketels, machines, toestellen en mechanische werktuigen,

met uitzondering van:

ex 84.06: motoren

ex 84.08: andere voortstuwingsmiddelen

ex 84.45: machines

ex 84.53: automatische gegevensverwerkende machines

ex 84.55: delen van post 84.53

ex 84.59: kernreactoren

Hoofdstuk 85: Elektrische machines, apparaten en toestellen; artikelen voor elektrotechnisch gebruik, met uitzondering van:

ex 85.13: telecommunicatie

ex 85.15: zendtoestellen

Hoofdstuk 86: Rollend en ander materieel voor spoor- en tramwegen; niet elektrische signaal- en waarschuwingstoestellen voor het verkeer, met uitzondering van:

ex 86.02: gepantserde locomotieven

ex 86.03: andere gepantserde locomotieven

ex 86.05: gepantserde wagons

ex 86.06: rijdende werkplaatsen

ex 86.07: wagons

Hoofdstuk 87: Automobielen, tractoren, rijwielen, motorrijwielen en andere voertuigen, voor vervoer over land, met uitzondering van:

ex 87.08: gevechtswagens en pantserauto's

ex 87.01: tractoren

ex 87.02: militaire voertuigen

ex 87.03: takelwagens

ex 87.09: motorrijwielen

ex 87.14: aanhangwagens

Hoofdstuk 89: Scheepvaart,

met uitzondering van:

ex 89.01A: oorlogsschepen

Hoofdstuk 90: Optische instrumenten, apparaten en toestellen; instrumenten, apparaten en toestellen voor de fotografie en de cinematografie; meet-, verificatie-, controle- en precisie-instrumenten, -apparaten en -toestellen; medische en chirurgische instrumenten, apparaten en toestellen,

met uitzondering van:

ex 90.05: binocles

ex 90.13: diverse instrumenten, lasers

ex 90.14: telemeters

ex 90.28: elektrische of elektronische meetinstrumenten

ex 90.11: microscopen

ex 90.17: instrumenten voor de geneeskunde

ex 90.18: toestellen voor mechanische therapie

ex 90.19: orthopedische toestellen

ex 90.20: röntgentoestellen

Hoofdstuk 91: Uurwerken

Hoofdstuk 92: Muziekinstrumenten; toestellen voor het opnemen of het weergeven van geluid, toestellen voor het opnemen of het weergeven van geluid en beelden voor televisie; delen en toebehoren van deze instrumenten en toestellen

Hoofdstuk 94: Meubelen (ook voor medisch of voor chirurgisch gebruik); artikelen voor bedden en dergelijke artikelen, met uitzondering van:

ex 94.01 A: zitmeubelen voor vliegtuigen

Hoofdstuk 95: Stoffen geschikt om te worden gesneden of te worden gevormd, in bewerkte staat (werken daaronder begrepen)

Hoofdstuk 96: Borstelwerk, kwasten en penselen, bezems, poederkwastjes en zeven

Hoofdstuk 98: Diverse werken

Bijlage 4. Inlichtingen die in de aankondigingen, bedoeld in artikel 35, tweede lid, artikel 36, eerste lid, artikel 38, zesde lid, artikel 60, tweede lid, artikel 65, tweede lid en artikel

71, eerste lid, worden opgenomen

Onderdeel A

Inlichtingen die in aankondigingen van overheidsopdrachten worden opgenomen

Aankondiging van mededeling van een vooraankondiging via een kopersprofiel

1. Land van de aanbestedende dienst
2. Naam van de aanbestedende dienst
3. Internetadres van het «kopersprofiel» (URL)
4. CPV-indeling

Vooraankondiging

1. Naam, adres, telefoon- en faxnummer en e-mailadres van de aanbestedende dienst en, indien het een andere dienst betreft, van de dienst waar nadere inlichtingen kunnen worden verkregen, alsmede – bij opdrachten tot dienstverlening en werken – van de diensten waar informatie kan worden ingewonnen over de voorschriften die op de plaats van de verrichtingen gelden inzake belasting, milieubescherming, bescherming van de werknemers en arbeidsvoorwaarden.
2. Indien van toepassing, de vermelding dat het gaat om een overheidsopdracht die is voorbehouden aan sociale werkplaatsen of waarvan de uitvoering is voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid.
3. Bij overheidsopdrachten voor werken: aard en omvang van de werken en plaats van uitvoering; indien het werk in verschillende percelen is verdeeld, belangrijkste kenmerken van deze percelen in verhouding tot het werk; indien beschikbaar, raming van de kostenmarge van de voorgenomen werken; nomenclatuurindeling.

Voor overheidsopdrachten voor leveringen: aard en hoeveelheid of waarde van de te leveren artikelen; nomenclatuurindeling; nomenclatuurindeling.

Bij overheidsopdrachten voor diensten: totaal geraamde bedrag van de aankopen in elke van de in bijlage 2, onderdeel A, genoemde categorieën diensten; nomenclatuurindeling.

4. Beoogde data voor de aanvang van de procedure(s) voor het gunnen van de opdracht(en), in geval van overheidsopdrachten voor diensten per categorie.
5. Indien van toepassing, de vermelding dat het om een raamovereenkomst gaat.
6. Eventueel andere informatie.
7. Datum van verzending van de aankondiging of van de aankondiging van mededeling van deze vooraankondiging in het kopersprofiel.
8. De vermelding of de opdracht onder de Overeenkomst valt.

Aankondiging van overheidsopdrachten

Openbare, niet-openbare procedures, concurrentiegerichte dialogen, procedures van gunning door onderhandelingen

1. Naam, adres, telefoon- en faxnummer en e-mailadres van de aanbestedende dienst.
2. Indien van toepassing, de vermelding dat het gaat om een overheidsopdracht die is voorbehouden aan sociale werkplaatsen of waarvan de uitvoering is voorbehouden in het kader van programma's voor beschermde arbeid.
3.
  - a. Wijze van aanbesteding.
  - b. Indien van toepassing, motivering van de toepassing van de versnelde procedure (in geval van een niet-openbare procedure of een procedure van gunning door onderhandelingen).
  - c. Indien van toepassing, vermelden dat het om een raamovereenkomst gaat.
  - d. Indien van toepassing, vermelden dat het een dynamisch aankoopstelsel betreft.
  - e. Indien van toepassing, gebruikmaking van een elektronische veiling (in geval van een openbare, niet-openbare procedure of een procedure van gunning door onderhandelingen, in het in artikel 30, eerste lid, onder a, bedoelde geval).

4. Vorm van de opdracht.
5. Plaats van uitvoering van de werken of plaats van levering van de producten of diensten.
6.
  - a. Overheidsopdrachten voor werken:
    - aard, omvang en algemene kenmerken van de werken. Vermelding van met name de opties voor latere werken en, indien bekend, een voorlopig tijdschema voor de uitoefening van de opties, alsook van het aantal eventuele verlengingen. Indien het werk of de opdracht in verschillende percelen is verdeeld, de orde van grootte van de percelen; nomenclatuurindeling,
    - gegevens betreffende het doel van het werk of de opdracht wanneer deze ook betrekking heeft op de opstelling van ontwerpen,
    - bij raamovereenkomsten: beoogde looptijd van de raamovereenkomst, de totale geraamde waarde van de werken voor de gehele looptijd van de raamovereenkomst en, voorzover mogelijk, de waarde en frequentie van de te gunnen opdrachten.
  - b. Overheidsopdrachten voor leveringen:
    - aard van de te leveren producten, met name met vermelding of de aanbesteding betrekking heeft op aankoop, lease, huur, huurkoop of een combinatie hiervan, nomenclatuurindeling. Hoeveelheid te leveren producten, met name onder vermelding van de opties voor latere aankopen en, indien bekend, een voorlopig tijdschema voor de uitoefening van de opties, alsook het aantal eventuele verlengingen, nomenclatuurindeling,
    - in het geval van regelmatig dan wel binnen een bepaalde periode terugkerende opdrachten voorts vermelding, indien bekend, van een tijdschema voor de beoogde vervolgoopdrachten voor leveringen,
    - bij raamovereenkomsten: beoogde looptijd van de raamovereenkomst, de totale geraamde waarde van de leveringen voor de gehele looptijd van de raamovereenkomst en, voorzover mogelijk, de waarde en frequentie van de te gunnen opdrachten.
  - c. Overheidsopdrachten voor diensten:
    - categorie waartoe de dienst behoort, en beschrijving. Nomenclatuurindeling. Hoeveelheid van de te leveren diensten. Vermelding van met name de opties voor latere aankopen en, indien bekend, een voorlopig tijdschema voor de uitoefening van de opties, alsook van het aantal eventuele verlengingen. In het geval van binnen een bepaalde periode terugkerende opdrachten voorts vermelding, indien bekend, van een tijdschema voor de beoogde vervolgoopdrachten voor diensten.
    - Bij raamovereenkomsten: beoogde looptijd van de raamovereenkomst, de totale geraamde waarde van de diensten voor de gehele looptijd van de raamovereenkomst en, voorzover mogelijk, de waarde en frequentie van de te gunnen opdrachten.
    - Vermelding of het verlenen van de dienst ingevolge wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen aan een bepaalde beroepsgroep is voorbehouden.
Verwijzing naar de desbetreffende wettelijke of bestuursrechtelijke bepaling.
    - Vermelding of rechtspersonen de namen en beroepskwalificaties van het personeel dat met het verlenen van de dienst wordt belast, dienen op te geven.
7. Wanneer de opdrachten in percelen zijn verdeeld, vermelding van de mogelijkheid voor de ondernemers om voor één, meer en/of alle percelen in te schrijven.
8. Uiterste datum voor de uitvoering van de werken/leveringen/diensten of looptijd van de opdracht voor werken/leveringen/diensten; voorzover mogelijk, uiterste datum voor de aanvang van de werken of uiterste datum voor aanvang van de levering van de producten of de verlening van de diensten.
9. Toelating of verbod van varianten.
10. Indien van toepassing, de bijzondere voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht.
11. In geval van een openbare procedure:
  - a. naam, adres, telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres van de dienst waar het beschrijvend document en aanvullende documentatie kunnen worden aangevraagd;
  - b. indien van toepassing, de uiterste datum voor de indiening van deze aanvraag;
  - c. indien van toepassing, het bedrag dat voor het verkrijgen van de genoemde documentatie dient te worden betaald en de wijze van betaling.
12.
  - a. Uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen of van de indicatieve inschrijvingen indien het gaat om de instelling van een dynamisch aankoopstelsel (openbare procedures).

- b. Uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming (niet-openbare procedures en procedures van gunning via onderhandelingen).
  - c. Adres waar zij dienen te worden ingediend.
  - d. Taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld.
13. In geval van een openbare procedure:
- a. personen die bij de opening van de inschrijvingen worden toegelaten;
  - b. dag, uur en plaats van de opening.
14. Indien van toepassing, verlangde borgsommen en waarborgen.
15. Belangrijkste financierings- en betalingsvoorwaarden en/of verwijzingen naar de teksten waarin deze te vinden zijn.
16. Indien van toepassing, de vereiste rechtsvorm van de groep van ondernemers waaraan de opdracht wordt gegund.
17. Selectiecriteria betreffende de persoonlijke situatie van ondernemers die tot hun uitsluiting kunnen leiden en de nodige informatie waaruit blijkt dat zij niet tot de gevallen behoren die uitsluiting rechtvaardigen. Selectiecriteria en gegevens over de persoonlijke situatie van de ondernemer, alsmede de nodige gegevens en bescheiden voor de beoordeling van de economische en technische minimumeisen waaraan de ondernemer dient te voldoen. Eventueel vereiste specifieke minimumeisen ten aanzien van de bekwaamheid.
18. Voor raamovereenkomsten: aantal ondernemers dat zal deelnemen, in voorkomend geval het maximaantal, looptijd van de beoogde raamovereenkomst, in voorkomend geval, onder vermelding van de redenen voor een looptijd van meer dan vier jaar,
19. Voor de concurrentiegerichte dialoog en de procedures van gunning via onderhandelingen met mededeling van een overheidsopdracht, indien van toepassing, vermelding van de gebruikmaking van een procedure in achtereenvolgende fasen waarbij geleidelijk het aantal te bespreken oplossingen of ter onderhandeling openstaande inschrijvingen wordt beperkt.
20. Voor de niet-openbare procedures, de concurrentiegerichte dialoog en de procedures van gunning via onderhandelingen met mededeling van een overheidsopdracht, wanneer gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot beperking van het aantal kandidaten voor het indienen van inschrijvingen, de dialoog of de onderhandelingen: minimumaantal en, in voorkomend geval, maximaantal kandidaten en objectieve criteria voor de bepaling van dit aantal kandidaten.
21. Termijn gedurende welke de inschrijver zijn inschrijving gestand moet doen (openbare procedure).
22. Indien van toepassing, naam en adres van reeds door de aanbestedende dienst geselecteerde ondernemers (procedures van gunning via onderhandelingen).
23. In artikel 54 bedoelde gunningscriteria: «laagste prijs» of «economisch voordeligste inschrijving». De criteria voor de vaststelling van de economisch voordeligste inschrijving en de weging ervan dienen te worden vermeld wanneer zij niet in het beschrijvend document zijn opgenomen.
24. Naam en adres van de instantie die bevoegd is voor beroepsprocedures en, in voorkomend geval, bemiddelingsprocedures. Preciseringen betreffende de termijnen voor het starten van beroepsprocedures of, in voorkomend geval, naam, adres, telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres van de dienst waar deze inlichtingen kunnen worden verkregen.
25. Datum (data) van mededeling van de vooraankondiging overeenkomstig de technische specificaties voor de mededeling als vermeld in artikel 35 of vermelding van de niet-mededeling ervan.
26. Datum van verzending van de aankondiging.
27. Vermelding of de opdracht onder de Overeenkomst valt.

Vereenvoudigde aankondiging van een overheidsopdracht in het kader van een dynamisch aankoopstelsel

- 1. Land van de aanbestedende dienst.
- 2. Naam en e-mailadres van de aanbestedende dienst.
- 3. Verwijzing naar de mededeling van de aankondiging van een overheidsopdracht in het kader van het dynamische aankoopstelsel.
- 4. E-mailadres waar het beschrijvend document en de aanvullende documenten betreffende het dynamische aankoopstelsel beschikbaar zijn.

5. Voorwerp van de opdracht: beschrijving door middel van de CPV-nomenclatuurindeling en hoeveelheid of omvang van de te gunnen opdracht.
6. Termijn voor de indiening van de indicatieve inschrijvingen.

Aankondiging van gegunde opdrachten

1. Naam en adres van de aanbestedende dienst.
2. Gevolgde aanbestedingsprocedure. In geval van een procedure van gunning via onderhandelingen zonder voorafgaande mededeling van een aankondiging van de opdracht (artikel 28), motivering van de keuze van de procedure.
3. Overheidsopdrachten voor werken: aard en omvang van de werkzaamheden en algemene kenmerken van het werk.
Overheidsopdrachten voor leveringen: aard en hoeveelheid van de geleverde producten, indien van toepassing, uitgesplitst per leverancier; nomenclatuurindeling.
Overheidsopdrachten voor diensten: categorie waartoe de dienst behoort, en beschrijving van de dienst; nomenclatuurindeling; hoeveelheid afgenomen diensten.
4. Datum van de gunning van de opdracht.
5. Gunningscriteria.
6. Aantal ontvangen inschrijvingen.
7. Naam en adres van de begunstigde(n).
8. Betaalde prijs of prijzen (minimum/maximum).
9. Waarde van de geselecteerde inschrijving(en) of de hoogste en de laagste inschrijving die bij de gunning in aanmerking zijn genomen.
10. Indien van toepassing, gedeelte van de opdracht dat aan derden in onderaanbesteding kan worden gegeven en de waarde daarvan.
11. Datum van mededeling van de aankondiging van de opdracht overeenkomstig de technische specificaties voor de mededeling.
12. Datum van verzending van deze aankondiging.
13. Naam en adres van de instantie die bevoegd is voor beroepsprocedures en, in voorkomend geval, bemiddelingsprocedures. Precisering van de termijnen voor het starten van beroepsprocedures of, in voorkomend geval, naam, adres, telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres van de dienst waar deze inlichtingen kunnen worden verkregen.

Onderdeel B

Inlichtingen die in aankondigingen betreffende concessieovereenkomsten voor openbare werken worden opgenomen

1. Naam, adres, faxnummer en e-mailadres van de aanbestedende dienst
2.
  - a. Plaats van uitvoering
  - b. Omschrijving van de concessieovereenkomst; aard en omvang van de werken
3.
  - a. Uiterste datum voor de indiening van inschrijvingen
  - b. Adres waar zij dienen te worden ingediend
  - c. Taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld
4. Persoonlijke, technische en financiële voorwaarden waaraan de kandidaten dienen te voldoen
5. Bij de gunning van het contract toe te passen criteria
6. Indien van toepassing, minimumpercentage van de aan derden uitbestede werken
7. Datum van verzending van de aankondiging
8. Naam en adres van de instantie die bevoegd is voor beroepsprocedures en, in voorkomend geval, bemiddelingsprocedures. Precisering van de termijnen voor het starten van beroepsprocedures of, in voorkomend geval, naam, adres, telefoonnummer, faxnummer en e-mailadres van de dienst waar deze inlichtingen kunnen worden verkregen.

Onderdeel C

Inlichtingen die worden opgenomen in aankondigingen van opdrachten van de concessiehouder van werken die zelf geen aanbestedende dienst is

1.
  - a. Plaats van uitvoering
  - b. Aard en omvang van de werken, algemene kenmerken van het werk
2. Eventueel verplichte uitvoeringstermijn
3. Naam en adres van de dienst waar het beschrijvend document en de aanvullende documentatie kunnen worden aangevraagd
4.
  - a. Uiterste datum voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming en/of de ontvangst van de inschrijvingen
  - b. Adres waar zij dienen te worden ingediend
  - c. Taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld
5. Indien van toepassing, verlangde borgsommen en waarborgen
6. Voorwaarden van financiële en technische aard waaraan de ondernemer dient te voldoen
7. Bij de gunning van de opdracht te hanteren criteria
8. Datum van verzending van de aankondiging

Onderdeel D

Inlichtingen die in aankondigingen betreffende prijsvragen voor diensten worden opgenomen

Aankondigingen betreffende prijsvragen

1. Naam, adres, faxnummer en e-mailadres van de aanbestedende dienst en van de dienst waar aanvullende documentatie kan worden aangevraagd.
2. Omschrijving van het project.
3. Type prijsvraag: openbaar of niet-openbaar.
4. In geval van een openbare prijsvraag: uiterste datum voor de indiening van ontwerpen.
5. In geval van een niet-openbare prijsvraag:
  - a. beoogd aantal deelnemers;
  - b. indien van toepassing, namen van reeds geselecteerde deelnemers;
  - c. criteria voor selectie van de deelnemers;
  - d. uiterste datum voor de verzoeken tot deelneming.
6. Indien van toepassing, vermelding dat de deelneming voorbehouden is aan een specifieke beroepsgroep.
7. Criteria die bij de beoordeling van de ontwerpen worden toegepast.
8. Indien van toepassing, namen van geselecteerde juryleden.
9. Vermelding of het besluit van de jury voor de aanbestedende dienst bindend is.
10. Indien van toepassing, aantal en waarde van de prijzen.
11. Indien van toepassing, aan alle deelnemers uit te betalen bedragen.
12. Vermelding of de overheidsopdrachten naar aanleiding van de prijsvraag al dan niet zullen worden gegund aan de winnaar(s) van de prijsvraag.
13. Datum van verzending van de aankondiging.

Aankondiging van de resultaten van een prijsvraag

1. Naam, adres, faxnummer en e-mailadres van de aanbestedende dienst.
2. Omschrijving van het project.
3. Totaal aantal deelnemers.
4. Aantal buitenlandse deelnemers.
5. Winnaar(s) van de prijsvraag.
6. Indien van toepassing, prijs- of prijzengeld.
7. Referentienummer van de aankondiging van de prijsvraag.
8. Datum van verzending van de aankondiging.

Bijlage 5. Registers als bedoeld in artikel 47, eerste lid

Onderdeel A

Overheidsopdrachten voor werken

De beroepsregisters, verklaringen of attesten voor elke lidstaat zijn:

- voor België: «Handelsregister – Registre du commerce»;
- voor Denemarken: «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen» ;
- voor Duitsland: «Handelsregister» en «Handwerksrolle»;
- voor Griekenland: het Register van erkende ondernemingen («Μητρωο Εργοληπτικων Επιχειρησεων» – ΜΕΕΠ) van het ministerie voor Milieu, Ruimtelijke Ordening en Openbare Werken (ΥΠΕΧΩΔΕ);
- voor Spanje: voor rechtspersonen: inschrijving in het «Registro Oficial de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda» of gelijkwaardig register naargelang de kenmerken van de betrokken entiteit;
- voor Frankrijk: «Registre du commerce» en «Répertoire des métiers»;
- voor Ierland: «. Een aannemer kan worden verzocht een attest over te leggen van de «Registrar of Companies» of «Registrar of Friendly Societies», of een attest waaruit blijkt dat hij onder ede heeft verklaard het betrokken beroep uit te oefenen in het land waar hij zich op een bepaalde plaats en onder een bepaalde handelsnaam heeft gevestigd.
- voor Italië: «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato»;
- voor Luxemburg: «Registre aux firmes» en «Rôle de la chambre des métiers»;
- voor Nederland: «Handelsregister»;
- voor Oostenrijk: «Firmenbuch», «Gewerberegister», «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»;
- voor Portugal: «Instituto dos Mercados de Obras Públicas e Particulares e do Imobiliário» (IMOPPI);
- voor Finland: «Kaupparekisteri», «Handelsregistren»;
- voor Zweden: «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»;
- voor het Verenigd Koninkrijk: een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde aannemer wordt geacht te zijn ingeschreven in een handels- of beroepsregister wanneer uit een attest van de «Registrar of Companies» blijkt dat deze aannemer een bedrijf heeft opgericht of wanneer uit een attest blijkt dat de betrokkene onder ede heeft verklaard het betrokken beroep uit te oefenen op een bepaalde plaats en onder een welbepaalde handelsnaam.

Onderdeel B

Overheidsopdrachten voor leveringen

De bedoelde beroeps- of handelsregisters, verklaringen of attesten zijn:

- voor België: «Handelsregister – Registre du commerce»;
- voor Denemarken: «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»;
- voor Duitsland: «Handelsregister» en «Handwerksrolle»;
- voor Griekenland: «Βιοτεχνικο η Εμπορικο η Βιομηχανικο Επιμελητηριο»;
- voor Spanje: voor rechtspersonen: inschrijving in het «Registro Mercantil» of gelijkwaardig register naargelang de kenmerken van de betrokken entiteit;
- voor Frankrijk: «Registre du commerce et des sociétés» en «Répertoire des métiers»;
- voor Ierland: «. Een aannemer kan worden verzocht een attest over te leggen van de «Registrar of Companies» of «Registrar of Friendly Societies», of een attest waaruit blijkt dat hij onder ede heeft verklaard het betrokken beroep uit te oefenen in het land waar hij zich op een bepaalde plaats en onder een bepaalde handelsnaam heeft gevestigd.
- voor Italië: «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato» en «Registro delle Commissioni provinciali per l'artigianato»;
- voor Luxemburg: «Registre aux firmes» en «Rôle de la chambre des métiers»;
- voor Nederland: «Handelsregister»;
- voor Oostenrijk: «Firmenbuch», «Gewerberegister», «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»;

- voor Portugal: «Registo Nacional das Pessoas Colectivas»;
- voor Finland: «Kaupparekisteri», «Handelsregistren»;
- voor Zweden: «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»;
- voor het Verenigd Koninkrijk: een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde leverancier wordt geacht te zijn ingeschreven in een handels- of beroepsregister wanneer uit een attest van de «Registrar of Companies» blijkt dat hij een bedrijf heeft opgericht of, wanneer uit een attest blijkt dat de betrokkene onder ede heeft verklaard het betrokken beroep uit te oefenen op een bepaalde plaats en onder een bepaalde handelsnaam.

Onderdeel C

Overheidsopdrachten voor diensten

De bedoelde beroeps- of handelsregisters, verklaringen of attesten zijn:

- voor België: «Handelsregister – Registre du commerce» en «Beroepsorden – Ordres professionnels»;
- voor Denemarken: «Erhvervs- og Selskabsstyrelsen»;
- voor Duitsland: «Handelsregister», «Handwerksrolle», «Vereinsregister», Partnerschapsregister» en «Mitgliedverzeichnisse de Berufskammern der Ländern»;
- voor Griekenland: de dienstverlener kan worden verzocht een onder ede en ten overstaan van een notaris afgelegde verklaring over te leggen betreffende de uitoefening van het betrokken beroep; in de in de geldende wettelijke regeling bepaalde gevallen, voor het verlenen van de in bijlage 2, onderdeel A, vermelde diensten voor onderzoek, het beroepsregister «Μητρωο Μελετητων», alsmede «Μητρωο Γραφειων Μελετων»;
- voor Spanje: voor rechtspersonen: inschrijving in het «Registro Oficial de Empresas Clasificadas del Ministerio de Hacienda» of gelijkwaardig register naargelang de kenmerken van de betrokken entiteit;
- voor Frankrijk: «Registre du commerce et des sociétés» en «Répertoire des métiers»;
- voor Ierland: «. Een aannemer kan worden verzocht een attest over te leggen van de «Registrar of Companies» of «Registrar of Friendly Societies», of een attest waaruit blijkt dat hij onder ede heeft verklaard het betrokken beroep uit te oefenen in het land waar hij zich op een bepaalde plaats en onder een bepaalde handelsnaam heeft gevestigd.
- voor Italië: «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato», «Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato» of «Consiglio nazionale degli ordini professionali»;
- voor Luxemburg: «Registre aux firmes» en «Rôle de la chambre des métiers»;
- voor Nederland: «Handelsregister»;
- voor Oostenrijk: «Firmenbuch», «Gewerberegister», «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»;
- voor Portugal: «Registo Nacional das Pessoas Colectivas»;
- voor Finland: «Kaupparekisteri»/«Handelsregistren»;
- voor Zweden: «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»;
- voor het Verenigd Koninkrijk: een in het Verenigd Koninkrijk gevestigde dienstverlener wordt geacht te zijn ingeschreven in een handels- of beroepsregister wanneer uit een attest van de «Registrar of Companies» blijkt dat hij een bedrijf heeft opgericht of wanneer uit een attest blijkt dat de betrokkene onder ede heeft verklaard het desbetreffende beroep uit te oefenen op een bepaalde plaats en onder een bepaalde handelsnaam.